

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.

สาขาป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

Factors Affecting Loan Repayment Capability of Smallholders, BAAC

Clients in Papayom Branch, Phattalung Province

วิรัตน์ คงบุญ

Wirut Kongboon

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Agribusiness Management

Prince of Songkla University

2553

ชื่อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ช.ก.ศ.
สาขาป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง
ผู้เขียน นายวิรัตน์ กงบุญ
สาขาวิชา การจัดการธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เฉิด โฉม)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชัญญา ทองรักษ์)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร

ชื่อสารนิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง
ผู้เขียน	นายวิรัตน์ คงบุญ
สาขาวิชา	การจัดการธุรกิจเกษตร
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง ลักษณะทางสังคมเศรษฐกิจ ภาวะหนี้สิน ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม โดยใช้ทั้งข้อมูลทัศนคติและข้อมูลปฐมภูมิ ที่เก็บรวบรวมจากเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม(เงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท) จำนวน 120 ราย จำแนกเป็นเกษตรกรรายย่อยลูกค้าปกติ จำนวน 60 ราย และเกษตรกรรายย่อยลูกค้าค้างชำระ จำนวน 60 ราย ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติไคสแควร์ (Chi-Square: χ^2)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 57.75 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.88 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.95 คนต่อครัวเรือน เกษตรกรร้อยละ 71.66 มีอาชีพทำสวนยางพารา มีการถือครองที่ดินสวนยางพาราเฉลี่ย 10.29 ไร่ต่อครัวเรือน มีรายได้จากการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 198,256 บาทต่อปี มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 222,200 บาทต่อปี และมีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 224,924 บาทต่อปี มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรในครัวเรือนเฉลี่ย 80,160 บาทต่อปี ครัวเรือนเกษตรกรมีเงินฝากกับ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 32,303 บาทต่อครัวเรือน มีมูลค่าทรัพย์สินรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 894,700 บาทต่อครัวเรือน ร้อยละ 27.50 มีหนี้เงินกู้กับกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ร้อยละ 33.33 มีหนี้เงินกู้กับกองทุนหมู่บ้าน มีหนี้เงินกู้กับ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 66,485 บาทต่อครัวเรือน มีหนี้เงินกู้กับกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เฉลี่ย 92,393 บาทต่อครัวเรือน โดยรวมเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีหนี้สินรวมเฉลี่ย 105,259 บาทต่อครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร รายจ่ายรวม ต้นเงินคงเป็นหนี้ และหนี้สินรวม มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$

ส่วนปัจจัยทางสังคมทุกประเด็นไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยที่มีหนี้ค้างชำระ ลูกค้า ธ. ก.ส. สาขาป่าพะยอมได้แก่ การมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรสูง ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ราคาผลผลิตลดลง มีรายได้ลดลง ผลผลิตเสียหายจากภัยธรรมชาติ ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และความผิดพลาดจากการปฏิบัติงานของพนักงาน ธ.ก.ส. ตามลำดับ

Minor Thesis Title : Factors Affecting Loan Repayment Capability of Small holders, BAAC Clients in Papayom Branch, Patthalung Province

Author : Mr. Wirat Kongboon

Major Program : Agribusiness Management

Academic Year : 2009

Abstract

The research aims to study the social and economic features, debt condition, factors affecting loan repayment capability, problems and threats on loan repayment capability of small holders, BAAC clients in Papayom Branch. The secondary and primary data are collected from 120 BAAC smallholders (who loan less than 100,000 baht), Papayom Branch. All of the clients are categorized into 60 clients with normal debt condition, and 60 non performing loan clients. The accidental sampling is implemented and the data is compiled through the structured questionnaires. The descriptive statistics and Chi-Square (χ^2) statistics are applied.

The results reveal as details. The farmers are mostly male with the average age 57.75 years old. They are primary level educated. The average household members are 3.88 people. The average labor force are 2.95 people each household. The farmers, 71.66%, work as rubber farmers with the average land ownership is 10.29 rai each household. The farmers earn their average income from rubber plantations for 198,256 baht per year. The total average household income is 222,200 baht while the total average expense is 224,924 baht per year. The average educational expense is 80,160 baht per year. The farmers have their saving accounts with BAAC Bank for 32,303 baht each household in average. The total asset value is 894,700 baht each household in average. All of the farmers are BAAC debtors, meanwhile, 27.50% of them are financed by the student-loan fund. In addition, 33.33% of the farmers are financed by the village funds. The average debt amount financed by BAAC Bank and the student-loan fund are 66,485 and 92,393 baht each household respectively. The total debt amount is 105,259 baht each household in average.

The analysis results of factors affecting the loan repayment capability of the smallholders reveal as details. The economic factors i.e. educational expense, total expense, indebted principle, and total debt amount influence the loan repayment capability with statistically significance $\alpha = 0.01$. However, all social factors do not influence the loan repayment capability of the smallholders.

Problems and threats on the loan repayment capability of the non performing loan BAAC Clients in Papayom Branch are as following respectively. The educational expense is high, and the loan is misused. The production factors increase while the output revenue decreases resulting in the decreasing income. The outputs are deteriorated by the nature disaster. The farmers do not have their own pieces of land. BAAC officers do not perform well.

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานสารนิพนธ์เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเป็นเพราะการเสียสละเวลาอันมีค่า โดยกรุณาเอาใจใส่ดูแลและให้คำแนะนำปรึกษา ในกระบวนการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ ของอาจารย์ ดร.ศิริรัตน์ เกียรติปทุมชัย อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยเริ่มตั้งแต่การเขียนโครงร่างสารนิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล จนกระทั่งขั้นสุดท้ายคือ การเขียนสารนิพนธ์อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย ทั้งใคร่ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริชญ์ เฉิดโฉม กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกเหนือจากอาจารย์ทั้ง 3 ท่านแล้ว การวิจัยครั้งนี้จะประสบผลสำเร็จลุล่วงไม่ได้หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์และเสียสละเวลาในการให้ข้อมูล รวมทั้งข้อคิดเห็นต่างๆ จากเกษตรกรลูกค้าธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม จำนวน 120 ราย ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลอย่างแท้จริง และขอบคุณพนักงานพัฒนาธุรกิจ ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอมและน้องๆ ลูกจ้างของ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ที่ช่วยอนุเคราะห์เสียสละเวลาในการเก็บข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่และท่านอาจารย์ผู้สอนทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจสำคัญโดยตลอดระยะเวลาการศึกษา จนกระทั่งงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมถึงเพื่อนผู้รู้ใจที่คอยให้กำลังใจและความหวังใจด้วยดีตลอดมา และที่ขาดมิได้ คือ เพื่อนๆ ร่วมชั้นเรียน MAB 10 ที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือมาโดยตลอด หากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนที่ให้แนวคิดและมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและนำไปใช้ประโยชน์ ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งหมดให้กับทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้นรวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอยช่วยเหลือผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สุดท้ายขอเป็นกำลังใจให้เกษตรกรที่เป็นกำลังผลิตหลักของประเทศจงมีความภาคภูมิใจในอาชีพและหยิ่งทะนงในเกียรติของอาชีพที่ซื่อสัตย์ไม่คดโกงประเทศชาติ หวังว่าสักวันคงจะหลุดพ้นจากวังวนของการเป็นหนี้

วิรัตน์ กงบุญ

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 คำนิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร	5
2.1 ข้อมูลทั่วไปและผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร(ธ.ก.ส.)	5
2.2 ข้อมูลทั่วไปและผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาป่าพะยอม	14
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	18
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	28
3.1 ข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย	34
4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขา ป่าพะยอม	34
4.2 ภาวะหนี้สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	52
4.4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการส่งชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนดของเกษตรกรรายย่อย ลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	54
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	57
5.1 สรุปผลการวิจัย	57
5.2 ข้อเสนอแนะ	59
5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการงานวิจัย	60
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก แบบสอบถาม	63
ประวัติผู้เขียน	76

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 เงินทุนการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. (ปีบัญชี 2548-2552)	13
ตารางที่ 2.2 จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้และหนี้ค้างชำระของ ธ.ก.ส. (ปีบัญชี 2549-2552)	14
ตารางที่ 2.3 จำนวนครัวเรือนเกษตรกรและครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขา ป่าพะยอม	15
ตารางที่ 2.4 ผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	16
ตารางที่ 2.5 ทฤษฎีแรงจูงใจในชีวิตตามแนวคิดของมาสโลว์	19
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	29
ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	35
ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	40
ตารางที่ 4.3 เงินออมและมูลค่าทรัพย์สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่า พะยอม	47
ตารางที่ 4.4 ภาวะหนี้สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	49
ตารางที่ 4.5 ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย ลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	52
ตารางที่ 4.6 ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรราย ย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	54
ตารางที่ 4.7 ปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่า พะยอม	55

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการจัดองค์กรของ ช.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	17
ภาพที่ 3.1 กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวิจัย

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและผันผวนทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม รวมทั้งการเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของไทย ล้วนมีผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมของไทย ยิ่งนานวันปัญหาก็ยิ่งทับถมทวีคูณและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีกรอบแนวคิดเสรีนิยมใหม่เป็นกรอบนำในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สถานการณ์ในระดับโลกและระดับประเทศได้ส่งผลต่อวิถีการผลิต การบริโภคในประเทศ ซึ่งถูกผูกโยงไปสู่ระดับระหว่างประเทศมากขึ้น กติกาการค้าโลก และกติการะหว่างประเทศที่เกิดขึ้นอย่างมากมายในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา มีส่วนอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว กติกาต่างๆ เหล่านี้ มิได้ส่งผลเพียงการค้า หรือมิติทางเศรษฐกิจของชุมชนเท่านั้น แต่ได้เปลี่ยนแปลงการพัฒนาของประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรไทยและชุมชนชนบท ซึ่งในปัจจุบันประชากรในภาคเกษตรกรรมไทยมีประมาณ 5,700,000 ครัวเรือน ซึ่งส่วนมากจะมีหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบ จากการสำรวจของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยเมื่อ พ.ศ. 2552 พบว่าภาระหนี้สินของเกษตรกรปัจจุบันเฉลี่ยที่ 243,939 บาทต่อครัวเรือน เพิ่มขึ้น 16% จากปีก่อนที่มีหนี้สิน 210,387 บาทต่อครัวเรือน (ชนวรรณ พลวิชัย, 2552) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนหนี้สินของเกษตรกรไทยมีแต่จะเพิ่มขึ้นทุกปี จากภาระหนี้สินดังกล่าวพบว่าในปัจจุบันการผิคนัดชำระหนี้เงินกู้เมื่อถึงกำหนดก็มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ หากเป็นหนี้นอกระบบก็จะมีข่าวคราวการชู้ตคอกหรือถึงขั้นทำร้ายร่างกาย สำหรับหนี้สินในระบบโดยเฉพาะการเป็นหนี้กับธนาคาร ในปัจจุบันพบว่ามีลูกหนี้ผิคนัดชำระมากขึ้น กลายเป็นหนี้เน่าที่ธนาคารไม่สามารถรับรู้อายได้ (Non Performing Loan: NPL) ซึ่งกลายเป็นภาระหนักในด้านค่าใช้จ่ายการสำรองทางบัญชีรวมถึงความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใสในการดำเนินงาน

โดยธนาคารที่รับผิดชอบหนี้สินของเกษตรกรคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งปัจจุบัน ธ.ก.ส. ได้ปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้กว้างขวางครอบคลุมทั่วถึงมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ในทุกๆ ด้าน แต่ในขณะเดียวกันเมื่อมีการเพิ่มปริมาณการให้สินเชื่อ โดยเฉพาะการให้สินเชื่อที่เน้นการเพิ่มปริมาณ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ฝ่ายจัดการได้วางไว้และรวมถึงการตอบสนองตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าสู่ภาคประชาชนให้มากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพประสิทธิภาพของการให้สินเชื่อ ผลที่ตามมาคือเกิดการเกิดหนี้ค้างชำระที่เพิ่มมากขึ้นไปด้วย

ซึ่งในปัจจุบันพบว่าหากย้อนดูผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในรอบ 4 ปีที่ผ่านมา มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนต้นเงินค้ำชำระ โดยเริ่มจาก พ.ศ.2549 มีต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้รวม 344,422 ล้านบาท มีหนี้ค้ำชำระรวม 52,996 ล้านบาท มีอัตราหนี้ค้ำชำระต่อต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้ร้อยละ 15.30 พ.ศ.2550 มีต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้รวม 391,101 ล้านบาท มีหนี้ค้ำชำระรวม 38,893 ล้านบาท มีอัตราหนี้ค้ำชำระต่อต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้ร้อยละ 9.90 พ.ศ.2551 มีต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้รวม 419,877 ล้านบาท มีหนี้ค้ำชำระรวม 43,820 ล้านบาท มีอัตราหนี้ค้ำชำระต่อต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้ร้อยละ 10.40 พ.ศ.2552 มีต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้รวม 443,430 ล้านบาท มีหนี้ค้ำชำระรวม 35,540 ล้านบาท มีอัตราหนี้ค้ำชำระต่อต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้ร้อยละ 8.14 (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ก.)

ซึ่งโดยทั่วไปอัตราหนี้ค้ำชำระต่อต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้ของธนาคารอื่นๆ จะอยู่ที่ร้อยละ 2-3 ดังนั้นเมื่อนำอัตราหนี้ค้ำชำระต่อต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้ของ ธ.ก.ส. เปรียบเทียบกับธนาคารอื่นๆ จะอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก หากปล่อยให้สถานการณ์คงอยู่ในสภาพนี้ก็ส่งผลถึงความน่าเชื่อถือ ความมั่นคง ความโปร่งใสและความยั่งยืนในการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ในอนาคตต่อไปได้

สำหรับในพื้นที่อำเภอป่าพะยอมมี ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอมเป็นผู้รับผิดชอบในการให้บริการด้านสินเชื่อแก่เกษตรกรลูกค้าทั่วไป โดยปัจจุบันมีจำนวนลูกค้าทั้งหมด 5,544 คน ลูกค้าเกษตรกรทั่วไปมีจำนวน 3,431 คน ลูกค้าเกษตรกรรายย่อย (มีต้นเงินค้ำชำระไม่เกิน 100,000 บาท) มีจำนวน 2,113 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 38.11 ของลูกค้าทั้งหมด มีต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้รวม 675 ล้านบาท มีหนี้ค้ำชำระรวม 53 ล้านบาท โดยมีอัตราหนี้ค้ำชำระต่อต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้ร้อยละ 7.99 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ในระดับประเทศ อัตราหนี้ค้ำชำระต่อต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้จะอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับเกษตรกรรายย่อยของสาขาป่าพะยอมปัจจุบันมีต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้รวม 183 ล้านบาท มีหนี้ค้ำชำระรวม 20.14 ล้านบาท โดยมีอัตราหนี้ค้ำชำระต่อต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้ทั้งหมดของ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอมร้อยละ 2.99 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ในระดับประเทศ อยู่ในอัตราร้อยละต่ำ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับหนี้ค้ำชำระกับต้นเงินค้ำชำระเป็นหนี้เฉพาะในส่วน of เกษตรกรรายย่อย พบว่าอยู่ในอัตราร้อยละ 10.95 ซึ่งอยู่ในระดับที่สูง และเมื่อนำหนี้ค้ำชำระในส่วน of เกษตรกรรายย่อยไปเปรียบเทียบกับหนี้ค้ำชำระทั้งหมดของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม พบว่าอยู่ในอัตราร้อยละ 37.39 (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ก.)

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าจำนวนหนี้ค้ำชำระในส่วน of เกษตรกรรายย่อยมีอยู่มากพอสมควรและอยู่ในภาวะ of ความเสี่ยง ตามการจัดชั้นความเสี่ยงของ ธ.ก.ส. เนื่องจากลูกค้าเหล่านี้กู้เงินจาก ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม โดยการใช้หลักค้ำประกันร่วมกลุ่มและรวมถึงการ

ใช้บุคคลคู่ประกัน 2 คน ซึ่งหลักประกันเหล่านี้จัดอยู่ในหลักประกันที่ไม่มีความมั่นคงแต่อย่างใด เมื่อเกิดเป็นหนี้ค้างชำระหรือส่งชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนดของสัญญากู้เงิน ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม ต้องมีภาระในการตั้งสำรองค่าใช้จ่าย ทำให้ผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม ไม่มีประสิทธิภาพรวมถึงความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของ ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม ซึ่งภาวะการแบบนี้หากมีมากและยาวนานอาจจะทำให้ผลประกอบการของ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ขาดความน่าเชื่อถือ ขาดความเชื่อมั่นจากผู้ฝากเงิน โดยเฉพาะหากเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้นกับ ธ.ก.ส.สาขาอื่นๆ ด้วย จะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานในภาพรวมของ ธ.ก.ส. ได้เช่นกัน และอาจถึงขั้นล้มละลายได้เหมือนกับธนาคารอื่นๆ ที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต อันเนื่องมาจากการดำเนินงานที่ขาดประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส ขาดความเชื่อมั่นจากผู้ใช้บริการโดยทั่วไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม
- 2) เพื่อศึกษาภาวะหนี้สินและสถานภาพการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม
- 4) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

- 1) ประชากรเป้าหมาย คือ เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม
- 2) สถานภาพการชำระหนี้ ในที่นี้ผู้วิจัยหมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอมในปี 2552 แยกเป็น 2 ระดับ คือ
 - 2.1) กลุ่มลูกค้าหนี้ปกติ หมายถึง เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอมที่มีการชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ย ได้ทันตามกำหนดของสัญญาในการกู้เงิน
 - 2.2) กลุ่มลูกค้าหนี้ค้างชำระ หมายถึง เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอมที่มีการชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ย ไม่ทันตามกำหนดของสัญญาในการกู้เงิน

3) ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้านี้ปกติและลูกค้านี้ค้างชำระ โดยใช้สถิติไคสแควร์

4) กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม จำนวน 120 ราย จำแนกเป็นเกษตรกรรายย่อยลูกค้าหนี้ปกติ จำนวน 60 รายและเกษตรกรรายย่อยลูกค้าหนี้ค้างชำระจำนวน 60 ราย ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling)

5) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเดือนตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2552

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้เนื่องจากความรู้ที่ได้ คาดว่าเป็นประโยชน์ต่อ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ในการนำไปใช้กำหนดแนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหา ไม่ให้เกิดการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยและเกษตรกรรายอื่นๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม และส่งผลถึงการดำเนินงานในภาพรวมของ ธ.ก.ส. ตลอดจนสามารถกำหนดนโยบายและวางแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ในการให้สินเชื่อเงินกู้ของ ธ.ก.ส. ต่อไป

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะ ที่เป็นข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้กำหนดไว้ดังนี้

1) เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพ การทำสวน ทำนา ทำไร่ ประมง เลี้ยงสัตว์ หรืออาชีพอื่นตามที่คณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรกำหนด โดยให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้หมายความรวมถึงเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) เกษตรกรลูกค้า หมายถึง เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกลูกค้าเงินกู้ของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

3) เกษตรกรรายย่อย หมายถึง เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกลูกค้าเงินกู้ของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาป่าพะยอมและมีต้นเงินกู้คงเหลือรวมกันทุกสัญญาไม่เกิน 100,000 บาท

4) หนี้ค้างชำระ (Non Performing Loan: NPL) หมายถึงหนี้เงินกู้ที่ลูกหนี้ผิดนัดไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ตามสัญญาเงินกู้

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ ผลงานวิจัย ตลอดจน การศึกษาค้นคว้าจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาจะทำการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ จำแนกเอกสารที่ใช้ประกอบการวิจัยออกเป็นหัวข้อดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปและผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

2.2 ข้อมูลทั่วไปและผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาป่าพะยอม

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลทั่วไปและผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

2.1.1 โครงสร้างการองค์กรของ ธ.ก.ส.

จากการจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเมื่อ พ.ศ.2509 และมีการตรา พระราชบัญญัติประกอบการจัดตั้งธนาคารฯ ต่อมาก็มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง โครงสร้าง องค์กรมาตลอดเป็นระยะเพื่อความเหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลและเป็น การตอบสนองให้ทันกับความต้องการของลูกค้าและผู้ให้บริการทั่วไป โดยพอสรุปการปรับ โครงสร้างองค์กรดังต่อไปนี้

1) ข้อบังคับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฉบับที่ 2 ว่าด้วยการแบ่ง ส่วนงานและหน้าที่ของส่วนงาน ลงวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2540

2) ข้อบังคับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฉบับที่ 2 ว่าด้วยการแบ่ง ส่วนงานและหน้าที่ของส่วนงาน ลงวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2543

3) ข้อบังคับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฉบับที่ 2 ว่าด้วยการแบ่ง ส่วนงานและหน้าที่ของส่วนงาน ลงวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2545

จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2553 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้มีการแบ่ง ส่วนงานออกเป็น 15 ส่วนงาน โดยแต่ละส่วนงานมีหน้าที่ดังนี้

1) ฝ่ายบริหารกลาง มีหน้าที่สนับสนุนฝ่ายจัดการเกี่ยวกับการบริหาร จัดการทุกด้าน งานประสานเชื่อมโยงหน่วยงานภายใน งานประสานภารกิจกับภาครัฐ เอกชน และ

ต่างประเทศ งานสื่อสารนโยบายทิศทางธนาคาร งานติดตามและกระตุ้นเร่งรัด ให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายของฝ่ายจัดการ งานการตรวจการและเป็นທີ່ปรึกษา รับฟัง และให้ข้อเสนอแนะ งานอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยและงานเลขานุการธนาคาร

2) ฝ่ายตรวจสอบ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานตรวจสอบระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ งานสอบทานการบริหารความเสี่ยง งานตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ ของข้อมูลและตัวเลข ตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารการเงินการธนาคารและการบัญชี การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน การบริหารงานและ การปฏิบัติงานด้านอื่นของธนาคาร ตรวจสอบการดูแลรักษาทรัพย์สิน และการใช้ทรัพยากรทุกประเภทให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตรวจสอบการจัดเก็บรายได้ รายจ่ายและ สิทธิประโยชน์ที่ธนาคารพึงได้รับ งานจัดทำและพัฒนาระบบตรวจสอบ และการควบคุม ภายใน เสนอแนะวิธีหรือมาตรการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน วิธีป้องกันการรั่วไหลหรือทุจริตเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินต่างๆ ของธนาคาร งานสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์เกษตรกรลูกค้าเงินกู้และเงินฝาก และงานตรวจสอบส่วนงานที่เป็นเครือข่ายภายนอกธนาคาร

3) สำนักบริหารความเสี่ยง มีหน้าที่เกี่ยวกับงานกำหนดนโยบายและ กลยุทธ์ การบริหารความเสี่ยงของธนาคาร การดำเนินการให้มีการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานที่ทางการกำหนด งานกำหนดและทบทวนเพดานความเสี่ยง งานวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในภาพรวมของธนาคาร งานติดตามผลการบริหารความเสี่ยงของธนาคาร งานพัฒนาและสนับสนุนส่วนงานในการพัฒนาเครื่องมือการประเมินและบริหารความเสี่ยง งานประเมินความเสี่ยงระบบผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินของธนาคาร งานส่งสัญญาณเตือนให้ส่วนงานที่รับผิดชอบป้องกันและแก้ไขความเสี่ยงก่อนจะเกิดความเสียหาย

4) ฝ่ายนโยบายและกลยุทธ์ มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับ งานนโยบาย แผนธุรกิจ แผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน และงบประมาณประจำปีงานวิชาการ งานวิจัยและพัฒนาให้ข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาธุรกิจ ธนาคาร งานจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของงาน งานประสานงานกับ ธ.ก.ส. ภาคและส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม และรายงานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร งานติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของส่วนงาน งานรายงานภาพรวมข้อมูล ด้านต่างๆ ของธนาคาร งานประชาสัมพันธ์ งานปรับปรุงโครงสร้างธนาคาร งานระบบบริหารคุณภาพ งานคำสั่งมอบอำนาจ ตลอดจนงานวิเคราะห์และพัฒนาระบบงานในภาพรวมของธนาคาร

5) ฝ่ายพัฒนาลูกค้าและชนบท มีหน้าที่สนับสนุนการฟื้นฟูลูกค้าและเกษตรกร งานส่งเสริมความเข้มแข็งลูกค้า งานส่งเสริมและพัฒนากลุ่มลูกค้า งานสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน งานสนับสนุนกองทุนหมู่บ้าน งานส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน โดยให้สถาบันเพื่อ

พัฒนาการเกษตรและชนบท จำเนียร สารธนา (สจส.) เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ และ
 ธนาคารสนับสนุนงบประมาณและบุคลากร งานเชื่อมโยงการผลิตและ การตลาดของลูกค้า
 งานสนับสนุนการรวบรวมผลผลิตลูกค้าเพื่อจำหน่ายในตลาดทั้งในและต่างประเทศ งาน
 สนับสนุนการลดต้นทุน เพิ่มผลิตผลและผลิตภัณฑ์ งานสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของ
 ผลิตภัณฑ์ งานจัดชั้นคุณภาพผลิตภัณฑ์ งานส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มแปรรูปผลผลิตชุมชน
 และงานส่งเสริมธุรกิจสถาบัน

6) ฝ่ายสินเชื่อสถาบัน มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านสินเชื่อสถาบัน องค์กร และกลุ่มที่ไม่
 เป็นทางการ ได้แก่ สหกรณ์ทุกประเภท กลุ่มเกษตรกร องค์กรปกครองท้องถิ่น โครงการ
 ธนาคารสหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน องค์กรและกลุ่มไม่เป็น ทางการอื่น
 ๆ งานนโยบายวางแผน งานวิจัยและพัฒนา งานกำหนดหลักเกณฑ์และ แนวทางการ
 ดำเนินงาน และงานอำนวยการด้านสินเชื่อสถาบัน องค์กรและกลุ่มไม่เป็น ทางการ

7) ฝ่ายสินเชื่อบุคคล มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสินเชื่อบุคคล ได้แก่ สินเชื่อการเกษตร
 สินเชื่อนอกภาคการเกษตร สินเชื่อเพื่อสิ่งแวดล้อมและสินเชื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต งานนโยบาย
 วางแผน งานวิจัยและพัฒนา งานกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงาน งานบริหาร
 จัดการลูกค้ารายใหญ่ และงานอำนวยการด้านสินเชื่อบุคคล

8) ฝ่ายกิจการนโยบายรัฐ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานโครงการตามที่รัฐบาลมอบหมาย โดย
 รัฐบาลเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขและใช้เงินสนับสนุนและชดเชยจากรัฐบาล งานแก้ไขปัญหาหนี้สิน
 ภาคประชาชน งานประกันภัยพืชผล งานการให้ความช่วยเหลือและรายงานความเสียหายอัน
 เนื่องจากภัยธรรมชาติและภัยพิบัติและงานเลขานุการคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตร
 แห่งชาติ

9) ฝ่ายบริหารการเงิน มีหน้าที่เกี่ยวกับงานวางแผน งานจัดหา และการบริหารทรัพยากร
 การเงินของธนาคาร และการดำเนินงานด้านบริหารการเงิน งานบริหาร สภาพคล่องทางการเงิน
 เงินสดและเงินสำรอง งานวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์สถานะ ความเคลื่อนไหวและการลงทุน
 ในตลาดเงิน งานธุรกิจการเงิน งานวิเคราะห์ต้นทุนเงินและ การประเมินฐานะโครงสร้างทาง
 การเงิน งานรายงานสถานะหนี้เงินกู้แก่เจ้าหนี้ งานบริหาร สินทรัพย์และหนี้สิน งานเลขานุการ
 คณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน งานหุ้นธนาคาร งานสถาบันสัมพันธ์กับส่วน
 ราชการและสถาบันการเงิน งานธุรกรรมการเงิน งานการหักบัญชีและระบบการเรียกเก็บ งาน
 บริหารเงินสดและเงินสำรองของสาขา และงานงบบัญชียอดบัญชีเงินฝากธนาคาร

10) ฝ่ายรายได้และพัฒนาธุรกิจธนาคาร มีหน้าที่เกี่ยวกับงานคิดค้นและออกผลิตภัณฑ์
 ทางการเงินการธนาคารใหม่ ๆ งานธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ งานบัตรอิเล็กทรอนิกส์งานส่งเสริมและ
 พัฒนาผลิตภัณฑ์เงินฝากทุกประเภท งานกองทุนธนาคารอิสลาม งานรายได้ค่าธรรมเนียมและ

บริการ งานสนับสนุนการปฏิบัติการด้านการเงินการธนาคารของสาขา งานควบคุมดูแลการปฏิบัติงานด้านการเงินการธนาคารให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และงานธุรกิจทางการเงินต่างประเทศ

11) ฝ่ายการบัญชี มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านบัญชีของธนาคาร งานจัดทำและควบคุมบัญชีของธนาคาร งบพิสูจน์ยอดบัญชีเดินสะพัดงบการเงิน และรายงานทางบัญชี งานวิเคราะห์งบการเงินของธนาคารและบริษัทเครือข่ายของธนาคาร งานบัญชีต้นทุน บัญชีบริหาร และข้อสนเทศทางการเงินเพื่อการบริหาร งานบัญชีทรัพย์สิน และพัสดุ งานบัญชีโครงการ สืบเชื้อตามนโยบายของรัฐ งานบัญชีกองทุนต่าง ๆ รวมทั้งการประกันภัยทรัพย์สินของธนาคาร และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชีของธนาคาร

12) ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานวางแผน และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเครือข่ายสื่อสารข้อมูลงานประสานการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เครือข่ายสื่อสาร งานศูนย์ปฏิบัติการเครือข่ายสื่อสารภาค งานเทคนิคและระบบควบคุมความปลอดภัยของเครือข่ายสื่อสารของธนาคาร งานควบคุมระบบปฏิบัติการ งานวิเคราะห์พัฒนาจัดทำโปรแกรมคำสั่งที่ใช้ในงานธนาคาร ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสมของโปรแกรมที่ธนาคารจะจัดหาจากภายนอก งานบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และเครือข่ายสื่อสาร งานจัดเก็บ และสำรองข้อมูล งานบริการสารสนเทศ และรายงานเพื่อสนับสนุนภารกิจของส่วนงานต่าง ๆ งานควบคุมรักษาความปลอดภัยของเครื่องคอมพิวเตอร์ ข้อมูลที่จัดเก็บและสำรองไว้ใช้งาน และเครือข่ายสื่อสาร งานให้คำแนะนำ ชี้แจงและให้คำปรึกษาในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โปรแกรมคำสั่งที่ใช้ในงานธนาคารและเครือข่ายสื่อสาร และงานค้นหา บำรุงรักษาและพัฒนาระบบใหม่

13) ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ งานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ งานข้อสนเทศทรัพยากรมนุษย์ งานวัฒนธรรมองค์กร งานวางแผนกำลังคน งานสรรหาคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง งานประเมินผลพนักงาน งานค่าตอบแทน งานสวัสดิการ งานแรงงานสัมพันธ์ งานส่งเสริมและรักษาวินัยพนักงาน งานสนับสนุนการเรียนรู้ ฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาต่อและดูงานทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศของพนักงาน งานติดตามและประเมินผลการฝึกอบรม งานพัฒนาวิทยากร ภายใน งานกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และงานห้องสมุด

14) ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานที่ปรึกษาด้านกฎหมาย งานนิติการและงานคดี งานบริหารอาคารสำนักงาน งานอำนวยการ และบริการทั่วไป งานบริหารสังหาริมทรัพย์

และอสังหาริมทรัพย์ งานจัดซื้อจัดจ้าง งานบริหารสัญญา งานพัสดุ งานยานพาหนะ งานรักษาความปลอดภัย งานสารบรรณและงานธุรการกลาง

15) ฝ่ายกิจการสาขา 1 - 9 มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการวางแผนควบคุม กำกับดูแลประสานงาน ติดตามและประเมินผล สนับสนุนการดำเนินงานของสาขาในกลุ่มจังหวัดในความรับผิดชอบและปฏิบัติการบูรณาการแผนธุรกิจ งานรองรับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด งานตรวจสอบ งานบริหารความเสี่ยง งานพัฒนาลูกค้าและชนบท งานสินเชื่อสถาบัน งานสินเชื่อบุคคล งานป้องกันแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างหนี้ค้างชำระ และหนี้ด้อย คุณภาพ งานบริหารจัดการสินทรัพย์ที่ได้จากการตีทรัพย์ชำระหนี้ งานนิติการและงานคดี งานบัญชีและงบประมาณ งานบริหารการเงิน งานรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ งานจัดซื้อจัดจ้าง งานบริหารอสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงงานบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สำหรับการแบ่งกลุ่มจังหวัดในความรับผิดชอบของฝ่ายกิจการสาขา 1-9 มีดังต่อไปนี้

- ฝ่ายกิจการสาขา 1 กำกับดูแลสาขาหรือตัวแทนในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน

- ฝ่ายกิจการสาขา 2 กำกับดูแลสาขาหรือตัวแทนในท้องที่จังหวัดพิษณุโลก ตาก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร พิจิตร

- ฝ่ายกิจการสาขา 3 กำกับดูแลสาขาหรือตัวแทนในท้องที่จังหวัดอุตรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู เลย สกลนคร นครพนม มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม

- ฝ่ายกิจการสาขา 4 กำกับดูแลสาขาหรือตัวแทนในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ บุรีรัมย์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ

- ฝ่ายกิจการสาขา 5 กำกับดูแลสาขาหรือตัวแทนในท้องที่จังหวัดสระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง กรุงเทพมหานคร

- ฝ่ายกิจการสาขา 6 กำกับดูแลสาขาหรือตัวแทนในท้องที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สมุทรปราการ สระแก้ว ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด

- ฝ่ายกิจการสาขา 7 กำกับดูแลสาขาหรือตัวแทนในท้องที่จังหวัดราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม

- ฝ่ายกิจการสาขา 8 กำกับดูแลสาขาหรือตัวแทนในท้องที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร ระนอง พังงา ภูเก็ต

- ฝ่ายกิจการสาขา 9 กำกับดูแลสาขาหรือตัวแทนในท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา ตรัง พัทลุง ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล

(ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2550)

2.1.2 วิธีปฏิบัติในการให้สินเชื่อด้านการเกษตรของ ธ.ก.ส.

สำหรับวิธีปฏิบัติและขั้นตอนของการให้สินเชื่อด้านการเกษตรของ ธ.ก.ส. มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน ระยะเวลาของการชำระหนี้เงินกู้ จำนวนขั้นสูงของเงินกู้ และหลักประกันในการกู้เงิน

1) คุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา

- (1) เป็นเกษตรกร
- (2) ต้องบรรลุนิติภาวะ
- (3) มีสัญชาติไทย
- (4) มีความชำนาญหรือได้รับการฝึกอบรมในด้านเกษตรกรรมมาแล้วพอสมควร
- (5) มีถิ่นที่อยู่และประกอบอาชีพเกษตรกรรมของตนในท้องที่ดำเนินงานของสาขาซึ่งตนขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขามาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี
- (6) โดยปกติเป็นผู้ก่อให้เกิดผลิตผลการเกษตรเพื่อขายหรือมีรายได้อื่นในปีหนึ่ง ๆ เป็นมูลค่าพอสมควร
- (7) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีชื่อเสียงดี ชยันนแข็งในการประกอบอาชีพ
- (8) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (9) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (10) ไม่เคยถูกให้ออกจากการเป็นลูกค้าประจำสาขาของธนาคารมาก่อน

2) วัตถุประสงค์ของการกู้เงินนำไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม อาชีพอย่างอื่นที่เพิ่มรายได้ การพัฒนาความรู้ การพัฒนาคุณภาพชีวิต
- (2) เป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม หรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ การพัฒนาความรู้ หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- (3) รอการขายผลิตผล
- (4) ชำระหนี้สินภายนอก
- (5) เป็นค่าใช้จ่ายหรือเป็นค่าลงทุนในการดำเนินกิจการตามโครงการที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรมซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

3) ระยะเวลาของการชำระหนี้เงินกู้

(1) เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ให้กำหนดชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นไปตามที่มาแห่งรายได้ โดยคำนึงถึงรอบการผลิตหรือรอบการบริการ รายได้ จำนวนของเงินกู้และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ โดยปกติให้ชำระเสร็จภายในสิบสองเดือนนับแต่วันกู้ เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกินสิบแปดเดือนนับแต่วันกู้

(2) เงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนให้กำหนดชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นรายงวดตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่ใช้ เงินกู้ จำนวนของเงินกู้ รายได้และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ โดยปกติให้ชำระเสร็จไม่เกินสิบห้าปีนับแต่วันกู้ เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันกู้ ทั้งนี้ ผู้จัดการจะกำหนดให้มีระยะเวลาที่ผู้กู้ยังไม่ต้องชำระต้นเงินก็ได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปีแรก

(3) เงินกู้เพื่อรอการขายผลิตผลให้กำหนดชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยให้เสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันกู้

(4) เงินกู้เพื่อชำระหนี้สินภายนอก กำหนดชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นรายงวดตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงจำนวนเงินกู้ รายได้ และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ โดยปกติให้ชำระเสร็จไม่เกินสิบปีนับแต่วันกู้ เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกินสิบสองปีนับแต่วันกู้ หรือถ้ามีความจำเป็นอาจกำหนดให้ชำระเสร็จไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันกู้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

4) จำนวนขั้นสูงของเงินกู้

ให้ผู้จัดการพิจารณากำหนดจำนวนเงินกู้ของผู้กู้แต่ละรายตามข้อ 3) (1) (2) (3) และ (4) โดยคำนึงถึงความต้องการใช้เงินกู้ตามแผนงาน รายได้ ความสามารถชำระหนี้ การชำระหนี้เงินกู้รายก่อน ๆ ของผู้กู้และหลักประกันเงินกู้โดยจำนวนเงินกู้ของผู้กู้แต่ละรายในเวลาใดเวลาหนึ่งรวมกันต้องไม่เกินสิบห้าล้านบาทเว้นแต่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการเป็นราย ๆ ไป

5) หลักประกันเงินกู้

ในการทำสัญญาเงินกู้กับ ธ.ก.ส. ต้องมีหลักประกันในการกู้เงินเนื่องจากหลักประกันเป็นสิ่งสำคัญในการให้ความมั่นใจกับ ธ.ก.ส. ซึ่งประเภทของหลักประกันที่ใช้มีดังต่อไปนี้

(1) มือสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่นจำนองเป็นประกัน โดยผู้จัดการได้สอบสวนและพิจารณาเป็นที่พอใจว่า อสังหาริมทรัพย์นั้นมีราคาตลาดตามที่ผู้จัดการประเมินไว้ไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินกู้การจำนองนั้น ให้ระบุจำนวนเงินขั้นสูงของราคาประเมิน

อสังหาริมทรัพย์นั้นได้ตามที่ผู้จัดการเห็นสมควร แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินกู้ การจำนองดังกล่าวใช้เป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้ทั้งหลายของผู้กู้ซึ่งมีอยู่หรือจะพึงมีขึ้น

ในกรณีผู้กู้คนใดคนหนึ่งที่มีประวัติการชำระหนี้ดี หรือมีคุณสมบัติตามที่ ผู้จัดการกำหนด ผู้จัดการอาจพิจารณาผ่อนผันให้ผู้กู้เงินโดยมีอสังหาริมทรัพย์เฉพาะส่วนที่เป็น ที่ดินใช้เป็นประกันได้ไม่เกินร้อยละแปดสิบของราคาประเมินและวงเงินจำนอง ทั้งนี้ โดย คำนวณตามมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอยู่ในขณะกู้เงินครั้งใหม่ที่น่ามาจำนองเป็นประกัน หนี้เงินกู้มีราคาที่ผู้จัดการประเมินน้อยกว่าหนึ่งเท่าของจำนวนเงินกู้ แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละแปด สิบของจำนวนเงินกู้ หากผู้จัดการเห็นสมควรอาจพิจารณาให้ผู้กู้นำบุคคลไม่น้อยกว่าสองคนที่ ผู้จัดการพิจารณาแล้วเห็นสมควรเป็นผู้ค้ำประกันร่วมก็ได้

การถอนจำนองจะกระทำได้ เมื่อผู้กู้ชำระหนี้เงินกู้ทุกรายของตนต่อธนาคาร เสร็จแล้ว หรือเมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการนอกจากการจำนองอสังหาริมทรัพย์ ผู้จัดการจะให้ผู้กู้จัดให้มีคนค้ำประกันเงินกู้ด้วยก็ได้

(2) มีหลักทรัพย์รัฐบาลไทยหรือเงินฝากในธนาคารนี้เป็นประกัน โดยจำนวน เงินกู้ ต้องไม่เกินร้อยละแปดสิบแห่งค่าของหลักทรัพย์ หรือเงินฝากที่เป็นประกันกรณีใช้เงิน ฝากในธนาคารเป็นประกัน ให้ใช้เฉพาะการให้กู้เงินที่มีกำหนด ระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้เสร็จไม่ เกินห้าปี นับแต่วันกู้ ทั้งนี้ การถอนเงินฝากที่ใช้เป็นประกัน จะกระทำได้เมื่อมีการชำระหนี้ เงินกู้ที่ใช้เงินฝากเป็นประกันเสร็จสิ้นแล้ว

(3) มีลูกค้ำประจำสาขาหรือบุคคลอื่นซึ่งผู้จัดการได้สอบสวนและพิจารณาแล้ว เห็นสมควรทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม โดยจำนวนเงินกู้ของผู้กู้แต่ละรายต้องไม่เกิน หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ทั้งนี้ ให้พิจารณาถึงขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย ทรัพย์สิน หนี้สิน หรือภาระการชำระหนี้ของผู้ทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม แต่ละรายประกอบด้วย

(4) มีลูกค้ำประจำสาขา หรือบุคคลอื่นซึ่งผู้จัดการได้สอบสวนและพิจารณา แล้วเห็นสมควรให้เป็นผู้ค้ำประกันอย่างน้อยสองคน โดยจำนวนเงินกู้ที่ใช้บุคคลค้ำประกัน ดังกล่าวของผู้กู้แต่ละรายในเวลาใดเวลาหนึ่ง ต้องไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ทั้งนี้ ให้ พิจารณาถึงขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย ทรัพย์สิน หนี้สินหรือ ภาระการชำระหนี้ของผู้ค้ำประกันแต่ละรายประกอบด้วย ผู้ค้ำประกันคนหนึ่งจะเป็นผู้ค้ำประกัน หนี้เงินกู้สำหรับผู้กู้มากกว่าสองคน ในเวลาเดียวกันไม่ได้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร, 2550)

2.1.3 ผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. (ปีบัญชี 2547 – 2551)

1) เงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานของ ธ.ก.ส.

จากผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ที่ผ่านมา ในระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปีบัญชี 2548 – 2552 พบว่ามีการขยายตัวในทุก ๆ ด้านเช่นด้านเงินฝากมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 354,306 ล้านบาท เป็น 585,306 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 12.91 ต่อปี ด้านสัดส่วนของผู้ถือหุ้นมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 44,004 ล้านบาท เป็น 62,822 ล้านบาท ซึ่งมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 14.47 ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับด้านเงินฝาก โดยมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 เงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. (ปีบัญชี 2548 – 2552)

หน่วย : ล้านบาท

ประเภท	ปีบัญชี					อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี(ร้อยละ)
	2548	2549	2550	2551	2552	
เงินฝาก	354,306	431,401	496,621	514,667	585,907	12.91
เงินยืมในตลาดการเงิน	-	-	-	-	5,200	-
เงินกู้ยืม	9,523	11,269	9,177	6,015	12,566	5.50
หนี้สินอื่นๆ	14,493	13,351	11,4190	19,723	19,723	7.74
ส่วนของผู้ถือหุ้น	44,004	45,911	48,871	54,482	62,822	14.47
รวม	422,326	501,932	566,088	588,184	686,218	12.25

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ก.

2) การให้สินเชื่อและหนี้ค้างชำระของ ธ.ก.ส.

จากผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ที่ผ่านมา ในระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปีบัญชี 2549 – 2552 พบว่ามีการขยายตัว ด้านสินเชื่อมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 344,422.70 ล้านบาท เป็น 443,430.80 ล้านบาท สำหรับหนี้ค้างชำระ มีอัตราที่ลดลงจาก 52,996 ล้านบาท เป็น 35,540 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้และหนี้ค้างชำระของ ธ.ก.ส. (ปีบัญชี 2549-2552)

หน่วย : ล้านบาท

การให้สินเชื่อ	สิ้นสุดปีบัญชีวันที่ 31 มีนาคม			
	2549	2550	2551	2552
ต้นเงินคงเป็นหนี้	344,422.7	391,101.4	419,877.0	443,430.8
หนี้ค้างชำระ (NPL)	52,996	38,839	43,820	35,540
อัตราหนี้ค้างต่อต้นเงินคงเป็นหนี้	15.3	9.9	10.4	8.14

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ข.

ผลการดำเนินงานจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าจำนวนหนี้ค้างชำระ (NPL) เมื่อเทียบกับต้นเงินกู้ที่มีทั้งหมดจะอยู่ในอัตราร้อยละ 8.14 ($35,540/443,430.80 \times 100$) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สูง (เกณฑ์ปกติ ร้อยละ 3-4) เนื่องจากหากมีหนี้ค้างชำระ (NPL) มากจะส่งผลถึงความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของธนาคารฯ และจากการศึกษาในรายละเอียดพบว่าเกษตรกรที่เป็นหนี้ค้างชำระ (NPL) โดยมากจะเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีหนี้เงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาทและมักจะใช้หลักค้ำประกันรวมกลุ่มและหรือใช้บุคคล 2 คนค้ำประกัน ซึ่งจัดเป็นหลักประกันที่มีความเสี่ยงสูง แต่อย่างไรก็ตามการที่ธนาคารฯ มีข้อบังคับและระเบียบยินยอมให้ใช้หลักค้ำประกันรวมกลุ่มและหรือใช้บุคคล 2 คนค้ำประกันก็ถือว่าเป็นจุดเด่นอย่างหนึ่งในการดำเนินงานของธนาคารฯ เพียงแต่ผู้ปฏิบัติต้องมีการควบคุมกำกับให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดีเท่านั้นจึงจะเป็นประโยชน์ผลดีต่อเกษตรกรลูกค้าเงินกู้และธนาคารฯ รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับธนาคารฯ ต่อไป

2.2 ข้อมูลทั่วไปและผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาป่าพะยอม

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาป่าพะยอม เปิดบริการเป็นสาขาลำดับที่ 456 เปิดการดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2535 ตามนโยบายการขยายสาขาส่วนภูมิภาคของธนาคารฯ เป็นส่วนงานระดับสาขาหนึ่งในจำนวน 8 สาขาที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานจังหวัด ธ.ก.ส. พัทลุง แยกการดำเนินงานมาจาก ธ.ก.ส. สาขาควนขนุนเมื่อปี พ.ศ. 2533 มีพื้นที่ดำเนินงานในเขตอำเภอป่าพะยอม จำนวน 4 ตำบล 42 หมู่บ้าน 2 เทศบาลมีครัวเรือน 10,068 ครัวเรือน มี

ครัวเรือนเกษตรกร 9,886 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรกรลูกค้าผู้ใช้บริการสินเชื่อทั้งหมด จำนวน 5,544 ครัวเรือน

ในปัจจุบันมีปริมาณธุรกิจสินเชื่อ ณ 31 ธันวาคม 2552 จำนวน 675,000,000 บาท มีหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระ (NPLs) จำนวน 53,877,493 บาท โดยสัดส่วนต้นเงินกู้ที่ค้างชำระต่อต้นเงินกู้คงเป็นหนี้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 7.98 ซึ่งอยู่ในอัตราที่สูงมาก และเมื่อพิจารณาเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ซึ่งหมายถึงเกษตรกรที่กู้เงินไม่เกิน 100,000 บาท มีหลักประกันในการกู้เงินคือประกันร่วมกลุ่มแบบรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันและหรือใช้บุคคล 2 คนค้ำประกัน ซึ่งถือเป็นหลักประกันที่มีความเสี่ยง 100 % โดยที่ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอมมีลูกค้าประเภทนี้ 2,113 คน คิดเป็นร้อยละ 50.03 ของลูกค้าทั้งหมด ลูกค้าประเภทนี้มีต้นเงินคงเป็นหนี้ 183 ล้านบาท และมีหนี้ค้างชำระ 20.14 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.38 ของหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระ ซึ่งนับเป็นภาระหนักของ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกค้านี้ค้างชำระที่อยู่ในตำบลเกาะเต่าและตำบลบ้านพร้าว รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.3 และ 2.4

ตารางที่ 2.3 จำนวนครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

ตำบล	จำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด	จำนวนครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า	จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้(บาท)	จำนวนหนี้ NPLs (บาท)	ร้อยละของหนี้ NPLs / ต้นเงินคงเป็นหนี้
บ้านพร้าว	1,685	1,247	139,908,844	8,984,160	6.43
ป่าพะยอม	1,455	1,137	138,575,372	16,519,300	11.92
เกาะเต่า	4,225	1,952	246,651,235	16,613,230	6.74
ลานข่อย	2,703	1,208	149,864,833	11,760,780	7.85
รวมอำเภอ	10,068	5,544	675,000,284	53,877,490	7.98

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาป่าพะยอม, 2552ก.

ตารางที่ 2.4 ผลการดำเนินงาน ของ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม (ณ 1 ต.ค.2552)

หน่วย : พันบาท

ตำบล	จำนวนหนี้ NPLsทั้งหมด	เกษตรกรรายย่อย					ร้อยละของหนี้ NPLsของเกษตรกร รายย่อย / หนี้ NPLs ทั้งหมด (8)=(6)/(2)
		จำนวนลูกค้า(คน)		ต้นเงินคงเป็น หนี้	จำนวนหนี้ NPLs	ร้อยละของ หนี้ NPLs / ต้นเงินคงเป็น หนี้	
		หนี้ ปกติ	หนี้ค้าง ชำระ				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)=(6)/(5)	(8)=(6)/(2)
บ้านพร้าว	8,984.16	250	71	29,958.49	3,857.65	12.88	42.93
ป่าพะยอม	16,519.30	390	65	41,257.80	4,078.59	9.89	24.68
เกาะเต่า	16,613.23	671	85	59,673.80	8,725.05	14.63	52.52
ลานข่อย	11,760.78	572	54	52,945.87	3,479.59	6.57	29.58
รวมสาขา	53,877.49	1,838	275	183,835.97	20,140.90	10.95	37.38

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร , 2552ก.

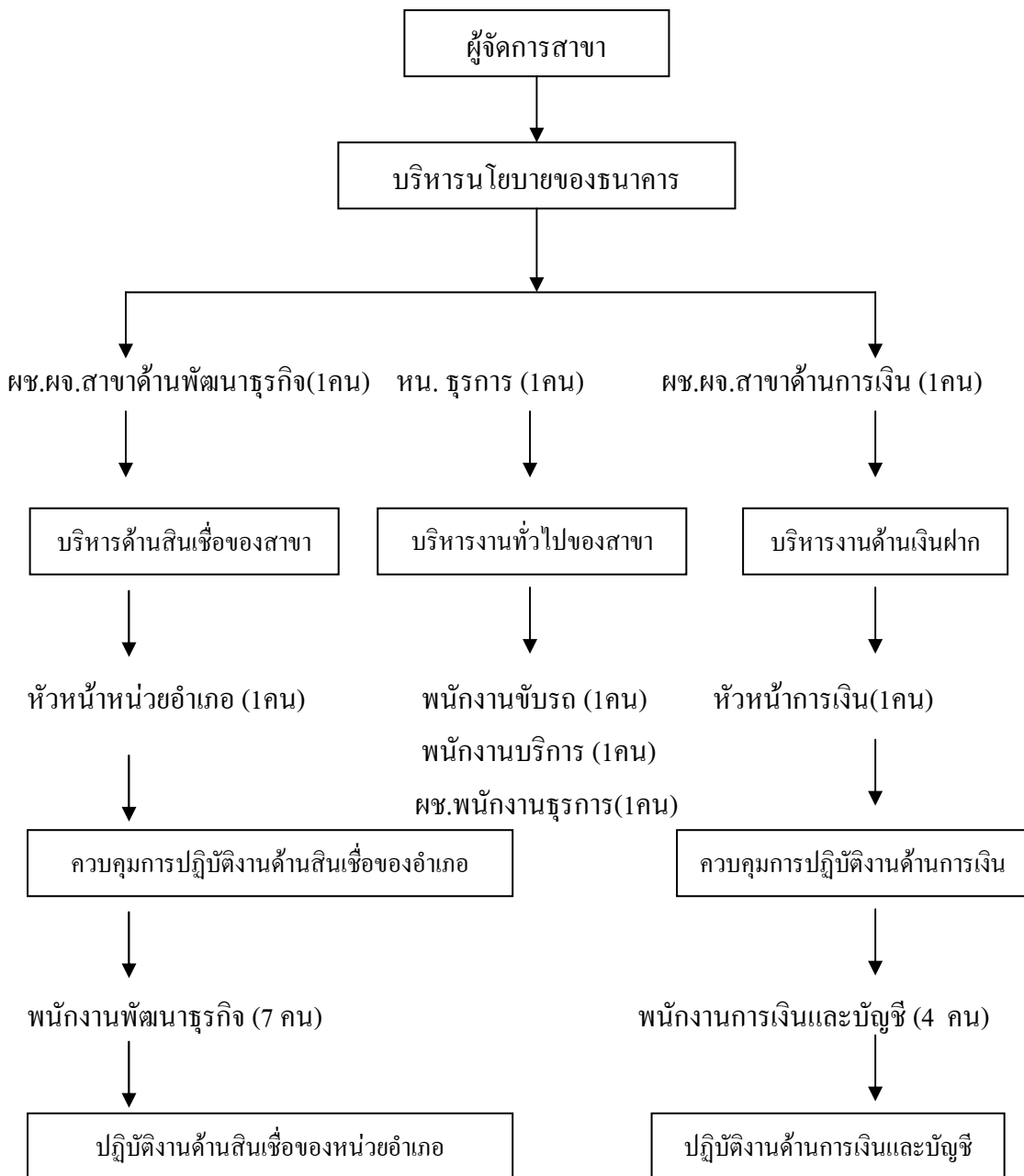
จากภาพที่ 2.1 โครงสร้างการจัดองค์กรของ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอมมีการแบ่งส่วนงานออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) ส่วนงานด้านพัฒนาธุรกิจ เป็นส่วนงานที่ปฏิบัติงานในด้านการให้สินเชื่อแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร งานส่งเสริมการผลิต งานด้านการตลาด งานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรลูกค้า โดยมีผู้ช่วยผู้จัดการด้านพัฒนาธุรกิจรับผิดชอบการบริหารงานและมีหัวหน้าหน่วยอำเภอเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานพัฒนาธุรกิจ

2) ส่วนงานด้านการเงินการธนาคาร เป็นส่วนงานที่ปฏิบัติงานในด้านการเงินการธนาคารและบัญชี มีผู้ช่วยผู้จัดการด้านการเงินการธนาคารเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานและมีหัวหน้าการเงินเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานการเงินและบัญชี

3) ส่วนงานด้านธุรการ เป็นส่วนงานที่ปฏิบัติงานด้านสารบรรณ งานจัดเก็บเอกสาร หนังสือสัญญาเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน งานพัสดุและทรัพย์สิน งานพิมพ์หนังสือ งานบริการ โดยมีหัวหน้าธุรการเป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนงานทั้ง 3 ส่วนงานขึ้นตรงต่อผู้จัดการสาขาซึ่งรับผิดชอบการบริหารและกำกับการดำเนินงานของสาขาให้เป็นไปตามนโยบายของธนาคาร

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการจัดองค์กรของ ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม
 ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ค.

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 ทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow

ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Abraham Harold Maslow) กล่าวว่า แรงจูงใจหรือความต้องการเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องมี เนื่องจากพฤติกรรมของคนจะถูกกำหนดและควบคุมโดยแรงจูงใจต่างๆ และยังมีลักษณะแตกต่างกันสำหรับแต่ละคนด้วย (พีรพัฒน์ ดันตรัตนพงษ์, 2544) ได้อ้างถึงทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ ซึ่งได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ดังนี้

- 1) คนทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนี้จะมีอยู่ตลอดเวลาและไม่มีสิ้นสุด
- 2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วก็จะมิใช่แรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมต่อไปอีก
- 3) ความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับของความสำคัญ

Maslow ได้สรุปลักษณะการจูงใจจะเป็นลำดับขั้นของความต้องการ 5 ประการดังนี้

- 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs)
- 2) ความต้องการด้านความปลอดภัยหรือมั่นคง (Security or Safety Needs)
- 3) ความต้องการด้านสังคม (Social or Belongingness Needs)
- 4) ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (Esteem or Status Needs)
- 5) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิดทุกอย่าง (Self – Actualization or Self Realization Needs)

ซึ่งจากทฤษฎีของ Maslow เป็นการบ่งบอกว่าความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด โดยเริ่มจากความต้องการด้านร่างกายเพื่อทำอย่างไรให้ชีวิตตนเองอยู่รอด ไม่เสียชีวิต เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานลำดับแรกสุดของชีวิต ต่อมาเมื่อการพัฒนาความต้องการอีกลำดับขั้นที่สูงขึ้นคือการมีชีวิตที่ปลอดภัย มีความมั่นคง ไม่ต้องเร่ร่อน มีถิ่นฐานที่ทำกิน มีงานทำที่มั่นคง มีกฎหมายคุ้มครองดูแล ต่อมาเมื่อการพัฒนาความต้องการเพิ่มขึ้นอีกคือการมีพวกพ้อง มีเครือข่าย มีการดูแล เอาอกเอาใจในทีมงาน ในหมู่เพื่อนฝูง ช่วยเหลือกัน เริ่มเกิดระบบพรรคพวก ระบบอุปถัมภ์ ต่อมาความต้องการที่สูงขึ้นอีกขั้นคือการได้รับการยอมรับในสังคม ชอบการยกย่อง ชมเชย ชอบการมีตำแหน่ง ชอบเป็นตัวแทน เพื่อเสริมฐานะทางสังคมให้แก่ตนเอง และการพัฒนาความต้องการก็ไม่ได้หยุดอยู่แค่นั้น ความต้องการที่จะดำเนินชีวิตไปสู่จุดที่ตนเองอยากเป็น อยากได้ตามอุดมคติสูงสุดในชีวิต เพื่อความภาคภูมิใจ เพื่อบ่งบอกว่าตนเองถึงจุดสำเร็จแล้ว ซึ่งการพัฒนาความต้องการของคนแต่ละคนและแต่ละขั้นก็ไม่เหมือนกัน มีสิ่งเร้าที่แตกต่างกัน มี

จุดประสงค์ในชีวิตที่ต่างกัน ดังนั้นความต้องการด้านสินเชื่สำหรับลูกค้า ธ.ก.ส. จึงไม่มีจุดจบ โดยจะเพิ่มปริมาณของเงินกู้ไปเรื่อยๆ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร การพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงการนำเงินกู้ไปให้บุคคลในครัวเรือนใช้จ่ายสำหรับการเรียนหนังสือหรือลงทุนในการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ Maslow ซึ่งรายละเอียดได้จากตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 ทฤษฎีแรงจูงใจในชีวิตตามแนวคิดของมาสโลว์

ลำดับขั้นความต้องการ	สิ่งที่ต้องการ	สิ่งจูงใจ
1 ความต้องการทางกาย	อาหาร น้ำ การพักผ่อน อากาศ เพศ การขับถ่าย	ค่าตอบแทน ค่าจ้าง เงินเดือน วันหยุด เวลาพัก สวัสดิการ
2 ความต้องการความปลอดภัย	ความปลอดภัย ความมั่นคง การคุ้มครอง	เงินสงเคราะห์ ความมั่นคง ของงาน เงื่อนไขของ หน่วยงานในการรักษาความ ปลอดภัย การประกันภัย ประกันชีวิต
3 ความต้องการความเป็นเจ้าของและความรัก	กลุ่ม พวกพ้อง ครอบครัว มี ส่วนร่วมในสังคม ความรัก การเอาใจใส่	สัมพันธภาพที่ดีในหน่วยงาน การทำงานเป็นทีม ไม่ตรีจิต ของผู้ร่วมงาน
4 ความต้องการการยอมรับ	สถานะในสังคม การยกย่อง ชมเชย	ตำแหน่งงาน การยอมรับจาก สังคม ผลสัมฤทธิ์ในงาน โล่ รางวัล คำชมเชย การได้เป็น พนักงานดีเด่น
5 ความต้องการความสำเร็จและความสมบูรณ์แบบในชีวิต	สัมฤทธิ์ผลในงาน ความ ภาคภูมิใจในตนเอง คุณธรรม ค่านิยมส่วนตัว	งานเพื่องาน งานเพื่อความดี ในตัวของมันเอง

ที่มา : พีรพัฒน์ ตันตรัตนพงษ์, 2544

2.3.2 ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง สาเหตุหรือมูลเหตุที่เกิดปัญหา ความผิดพลาด ความสูญเสียเปล่า การรู้ไว้หลด ความล้มเหลว ความเสียหาย หรือความไม่แน่นอน ซึ่งไม่เพียงประสงค์ที่ทำให้

งานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงการไม่เกิดโอกาส หรือสูญเสียโอกาสที่ดีและเป็นประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร

การวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อลดความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ (Credit Risk) ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทำให้ผู้กู้ไม่สามารถจ่ายชำระดอกเบี้ยเงินกู้หรือต้นเงินกู้ตามงวดหรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อตกลงซึ่งรวมถึงการชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินได้ล่าช้ามีผลกระทบต่อกระแสเงินสดและกระทบต่อฐานะทางการเงินของธนาคาร ได้มีการกำหนดปัจจัยที่ก่อให้เกิดระดับความเสี่ยงและปัจจัยด้านการจัดการความเสี่ยงด้านสินเชื่อเพื่อใช้สำหรับการประเมินความเสี่ยงด้านสินเชื่อ ดังนี้

1) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ได้แก่ ปริมาณความเสียหายที่เกิดขึ้นจากธุรกรรมด้านเครดิตที่กระทบต่อรายได้และเงินกองทุนทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยพิจารณาจาก NPLs ต่อเงินให้สินเชื่อ สินทรัพย์จัดชั้นต่อสินทรัพย์รวม โครงสร้างของสัดส่วนสินเชื่อแยกตาม Internal Credit Rating ผลเสียหายที่เกิดจากการกระจุกตัวของสินเชื่อ การกระจายตัวของเงินลงทุนและคุณภาพด้านเครดิตของเงินลงทุน อัตราการการเติบโตของสัดส่วนสินเชื่อและเงินลงทุน ปริมาณการกันสำรองเพื่อความเสียหายตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ความน่าเชื่อถือของคู่สัญญา สภาพคล่องและมูลค่าหลักประกันต่อเงินให้สินเชื่อ เป้าหมายสินเชื่อโดยรวม ปริมาณการละเว้นไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการให้สินเชื่อ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการอนุมัติสินเชื่อส่งผลให้คุณภาพดีมีมากขึ้นหรือน้อยลง และความอ่อนไหวของธุรกิจของลูกค้าอื่นเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกต่าง ๆ

2) ปัจจัยการจัดการความเสี่ยง ได้แก่ นโยบายด้านสินเชื่อ การกำหนดความเสี่ยงที่ยอมรับได้และมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เป้าหมายกลยุทธ์และแผนด้านสินเชื่อที่อนุมัติโดยคณะกรรมการธนาคาร ความสมดุลระหว่างการเร่งขยายตลาดกับความรอบคอบในการวิเคราะห์สินเชื่อ ระบบการประเมินผลและติดตามสินเชื่อโดยรวม วิธีวัดความเสี่ยงและการกำหนดเพดานความเสี่ยงที่ชัดเจน มีรูปแบบที่ใช้ในการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงและมีการทดสอบความแม่นยำและทบทวนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีวิธีกันสำรองที่ชัดเจน มีการบริหารสินเชื่อที่สอดคล้องกับนโยบายธนาคาร มีระบบการสอบทานสินเชื่อที่มีความเป็นอิสระในการจัดการอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ มีการรายงานผู้บริหารและติดตามแก้ไข มีรายงานการยกเว้นต่อผู้บริหารระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ มีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อ มีความเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและคณะกรรมการบริหารสินเชื่อ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมทั้งนี้หากธนาคารมีปัจจัยที่ก่อให้เกิด

ความเสี่ยงในระดับสูง แต่มีการตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดการความเสี่ยงด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลให้ธนาคารมีระดับความเสี่ยงด้านสินเชื่อนั้นอยู่ในภาพรวมลดลงได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2546)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2537) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ผลการศึกษาพบว่า การที่ลูกค้าไม่ชำระหนี้เงินกู้แก่ธนาคารตามกำหนดเวลาชำระหนี้ นั้น อาจมีมูลเหตุแตกต่างกันมากมายหลายประการ ดังต่อไปนี้

1) มูลเหตุจากตัวลูกค้าผู้กู้ ได้แก่ ลูกค้าเสียชีวิต ลูกค้าวิกลจริต ลูกค้าเลิกประกอบอาชีพการเกษตร ลูกค้าย้ายถิ่นที่อยู่ ลูกค้าบวชแล้วไม่สึก ลูกค้าต้องโทษจำคุก ลูกค้ามีหนี้สินภายนอกมาก ลูกค้าถูกศาลสั่งยึดทรัพย์ขายทอดตลาด หรือศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ลูกค้าโอนทรัพย์สินให้ผู้อื่น เช่น ที่ดิน บ้านเรือนที่อยู่อาศัย เครื่องจักรกล และเครื่องมือการเกษตรลูกค้าให้ผู้อื่นกู้ยืมเงิน ลูกค้าไม่ได้ใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ลูกค้ามีพฤติกรรมไม่ดี เช่น ชอบเล่นการพนัน ดิถยาเสพติด เป็นต้น ลูกค้ามีเจตนาไม่ยอมชำระหนี้โดยไม่มีเหตุผลสมควร เช่น เห็นลูกค้าอื่นไม่ชำระหนี้บ้าง เป็นต้น ลูกค้ามีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินเกิดขึ้นในครัวเรือนเป็นค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น และลูกค้าไม่พอใจพนักงานธนาคาร

2) มูลเหตุจากปัจจัยภายนอกได้แก่

2.1) หลังจากกู้เงินแล้ว ไม่สามารถดำเนินการผลิตได้ เนื่องจากถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน เจ้าของที่ดินไม่ให้เช่าที่ดิน เป็นต้น

2.2) ผลิตผลได้รับความเสียหาย เนื่องจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ คือ ฝนแล้ง น้ำท่วม ลมพายุ ศัตรูพืช เกิดโรคระบาด ถูกไฟไหม้ ถูกโจรปล้น เป็นต้น

2.3) ขายผลผลิตไม่ได้ หรือขายได้น้อยเนื่องจากไม่สามารถขนไปขายได้ ไม่มีผู้รับซื้อ ราคาตกต่ำ เป็นต้น

2.4) ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย เนื่องจากถูกไฟไหม้ ถูกโจรปล้น เป็นต้น

3) มูลเหตุจากพนักงานธนาคาร เช่น พนักงานธนาคารทุจริตโดยไม่อยู่ในความรับผิดชอบของธนาคาร พนักงานธนาคารเบียดเบียนลูกค้าหรือกู้ยืมเงินของลูกค้า พนักงานธนาคารประพฤติตนไม่เหมาะสมเช่น ใช้จ่ายไม่สุภาพและลูกค้าไม่ได้รับความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้ เป็นต้น

4) มูลเหตุจากนโยบายของรัฐฯ โครงการประชานิยมต่างๆ กองทุนหมู่บ้าน การพักชำระหนี้ การแก้ไขหนี้สินนอกระบบ โครงการอีสานเขียว โครงการวิวัฒนาพลาสติก โครงการปรับปรุงแผนการผลิตทางการเกษตร (คปร) โครงการมะม่วงหิมพานต์ การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร

ทม พุทธวงศ์ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการให้สินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อที่ศึกษาถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการให้สินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดลำปาง รวบรวมข้อมูลสาขาของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดจำนวน 33 สาขา ในจังหวัดลำปาง ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้จัดการ รองผู้จัดการ หัวหน้าหน่วยสินเชื่อ และเจ้าหน้าที่สินเชื่อระดับผู้รับมอบอำนาจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละและความถี่

ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2536-2538 ธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการชำระหนี้คืนของสินเชื่อเกษตรเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปัญหาการดำเนินงานให้สินเชื่อเกษตรตามเป้าหมาย และปัญหาการกระจุกตัวของสินเชื่อเกษตร ตามลำดับ โดยมีสาเหตุของปัญหาแต่ละหัวข้อดังนี้

1) ปัญหาการชำระหนี้คืนของเกษตรกร ลูกหนี้สินเชื่อไม่สามารถนำเงินมาชำระคืนได้ตามที่ตกลงไว้กับธนาคารนั้น จากการศึกษาพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากเกษตรกร ไม่มีระเบียบในการใช้เงิน นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ สาเหตุรองลงมาคือ ราคาของผลผลิตด้านการเกษตรตกต่ำ

2) ปัญหาการดำเนินงานให้สินเชื่อเกษตรตามเป้าหมาย จากการศึกษาพบว่าสาเหตุเกิดจากธนาคารพาณิชย์ พิจารณาการให้สินเชื่อโดยเน้นความสามารถในการชำระหนี้คืนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การที่เกษตรกรไม่สามารถนำเงินมาชำระคืนได้ทันตามสัญญา และการพิจารณาให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่เน้นในเรื่องหลักประกันเป็นสิ่งสำคัญ

3) ปัญหาการกระจุกตัวของสินเชื่อเกษตร พบว่าส่วนใหญ่จะกระจุกตัวในกลุ่มลูกค้าที่มีรายได้สุทธิ ประมาณ 50,001 – 100,000 บาท ต่อปี โดยเกษตรกรที่ได้รับการอนุมัติโดยมากจะมีถิ่นอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงคือการแข่งขันถึงการให้บริการเฉพาะเกษตรกรที่มีฐานะดีเป็นอันดับแรก และรองลงมาคือ การพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่อของแต่ละธนาคาร

จตุรรัตน์ ตระการศิรินนท์ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการค้างชำระของลูกหนี้สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มลูกหนี้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่จากจำนวนตัวอย่าง 110 ราย ที่ค้างชำระหนี้และไม่สามารถคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยแก่ธนาคารได้ทันตามกำหนด

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้พบว่าเกิดจากปัจจัย 3 ปัจจัยดังนี้

1) ปัจจัยภายนอกที่เป็นผลกระทบจากเศรษฐกิจซบเซา การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิต การเกิดภัยธรรมชาติ มีผลทำให้เกิดการค้างชำระหนี้มาก

2) ปัจจัยภายในที่เกิดจากธนาคารพาณิชย์และเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ส่วนใหญ่มาจากอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น มีการจำกัดการให้สินเชื่อบางประเภทและเงื่อนไขที่ชำระหนี้ที่สูงเกินไป

3) ปัจจัยด้านตัวลูกหนี้พบว่ากลุ่มลูกหนี้ส่วนใหญ่มีการลงทุนเกินตัว ทำให้ต้นทุนสูง ธุรกิจขาดสภาพคล่อง มีการนำเงินสินเชื่อไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและทำการค้าเกินตัว เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระ

การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่อำนวยการสินเชื่อมีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้านำมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องพฤติกรรมของผู้กู้ (Character) ความสามารถในการส่งผลตอบแทน (Returns) ค้ำต่อเงินที่ลงทุนหรือไม่ ความสามารถในการส่งคืนเงินกู้ (Repayment) และความสามารถในการเสี่ยงภัย (Risk) เมื่อประสบกับภาวะรายได้ต่ำ หรือสูญเสียในสิ่งที่คาดไม่ถึง ก็สามารถที่จะยื่นหยัดในธุรกิจได้ ที่สำคัญคือธนาคารพาณิชย์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอำนวยการสินเชื่อ ควรมีการทำงานที่ประสานงานกันจริงใจต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับลูกค้า ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) เกิดขึ้นซ้ำซ้อนอีก ตลอดจนความร่วมมือของผู้บริหารประเทศที่ต้องดำเนินนโยบายการเงินและการคลังให้สอดคล้องกับนโยบายการอำนวยการสินเชื่อเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม

เอ็นนู ซื่อสุวรรณ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ธ.ก.ส.กับการเพิ่มศักยภาพและโอกาสของผู้ยากจนภายใต้ภารกิจและบทบาทใหม่ในการพัฒนาชนบท วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของ ธ.ก.ส.ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาทจากการดำเนินงานจากเดิมเป็นการมุ่งเน้นสถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชนบท โดยการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ผลการวิเคราะห์พบว่า

จุดแข็งได้แก่

- 1) มีเกษตรกรผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก จำนวนครัวเรือน 5 ล้านครัวเรือน
- 2) มีเครือข่ายสาขาครอบคลุมกว้างขวางทั่วประเทศ จำนวน 887 สาขา จำนวนพนักงาน 12,754 คน
- 3) มีฐานเงินทุนที่เข้มแข็งและได้รับความเชื่อมั่น
- 4) มีพันธมิตรเพื่อการพัฒนาที่หลากหลาย เครือข่ายการเรียนรู้ องค์กรพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชน ได้รับอุดหนุนและช่วยเหลือจากต่างประเทศ

จุดอ่อนได้แก่

- 1) ปัญหาหนี้สินเกษตรกร ทวีความรุนแรงมากขึ้น มีหนี้ NPL เพิ่มมากขึ้น
- 2) ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ รัฐเป็นเจ้าของ พนักงานและผู้ให้บริการไม่มีส่วนร่วมในลักษณะหุ้นส่วน ยังไม่มีระบบการปรึกษาหารือร่วมกัน
- 3) ไม่มีการสร้างหรือเชื่อมโยงวงจรการผลิตกับระบบตลาดที่ชัดเจนต่างคนต่างทำต่างคนต่างผลิต เน้นการให้สินเชื่อรายคน
- 4) ขาดระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาชนบท
- 5) มีปัญหาด้านภาพลักษณ์ ไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบทอย่างแท้จริง

โอกาสได้แก่

- 1) การดำเนินนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลทำให้ตลาดเงินในชนบทเปิดกว้างขึ้น
- 2) ความสนใจในระดับชาติได้หันมาเน้นบทบาทการพัฒนาชนบทมากขึ้น เพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ

อุปสรรคได้แก่

- 1) การให้บริการสินเชื่อด้านการเกษตรใกล้ถึงจุดอิ่มตัว
- 2) การให้บริการทางการเงินไม่ครบถ้วน

มนตรี คัมภีรานนท์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง หลักสูตรสังฆกรรมชีวิต ก้าวแรกของการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรสังฆกรรมชีวิต ประเมินความสามารถในการพึ่งตนเองของเกษตรกร และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการอบรมหลักสูตรสังฆกรรมชีวิต โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจใช้แบบประเมินผลโครงการเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. และเกษตรกรทั่วไปที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรสังฆกรรมชีวิตตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2544 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2545

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการ ลด ละ เลิกอบายมุข มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือนและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตมีความสามารถพึ่งตนเองโดยสามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าใช้จ่ายทางการเกษตร ได้แก่ ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เนื่องจากผู้เข้าอบรมได้กลับไปทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น น่ายาเอนกประสงค์ใช้เองในครัวเรือน ปลูกพืชผักบริโภคเองในครัวเรือน รวมทั้งผู้เข้าอบรมบางรายลด ละ เลิก อบายมุขทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลงได้ สำหรับค่าใช้จ่ายการเกษตรก็มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากเกษตรกรมีพฤติกรรมในการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีต่าง ๆ ลดลงเป็นการลดต้นทุนในการผลิตของเกษตรกรมีผลให้ความสามารถในการออมเพิ่มขึ้นและความสามารถในการ

การลดการกู้ยืมภายนอก ในด้านการความสามารถในการชำระหนี้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรสังขกรรมชีวิตร้อยละ 67.5 คาดว่าจะชำระหนี้ได้ทั้งหมด โดยใช้เงินจากการขายผลิตผลทางการเกษตรและเงินออมมาชำระหนี้

สาริธ อังสุมาลิน และคณะ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการสินเชื่อของครัวเรือนชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการสินเชื่อของชนบทและการเข้าถึง (2) เพื่อเสนอแนะแนวทาง การปรับระบบการจัดการสินเชื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชนบท โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ การวิเคราะห์เพื่อทราบถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพลักษณะสินเชื่อ และกระแสเงินสดรับเงินสดจ่ายของครัวเรือนเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยใช้สถิติอย่างง่าย เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ ตารางกราฟ ประกอบคำอธิบาย การวิเคราะห์เชิงปริมาณเป็นการวิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอยพหุ และใช้แบบจำลองลิเนียร์โปรแกรมมิ่ง

ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนประเภทต่าง ๆ ในชนบทมีความต้องการสินเชื่อแตกต่างกัน ครัวเรือนที่ทำการเกษตรแบบก้วหน้า ทำเป็นการค้า มีความต้องการสินเชื่อมากกว่าครัวเรือนที่ทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ระบบการเพาะปลูก ประเภทการเพาะปลูก กลุ่มที่มีรายได้หลายเดือนหรือหลายครั้ง ในรอบระยะเวลา 1 ปี มีความต้องการสินเชื่อน้อยกว่ากลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อยครั้ง ครัวเรือนที่มีความเข้มข้นในการใช้ที่ดินสูง แม้จะมีพื้นที่ขนาดเล็กแต่มีความต้องการสินเชื่ออาจสูงได้ ซึ่งอาจจะเกิดจากการลงทุนสูง ครัวเรือนที่มีรายได้นอกฟาร์มมาก แม้จะมีรายได้สุทธิของครัวเรือนสูงแต่มีระดับหนี้คงค้างหรือมีความต้องการเงินกู้สูงด้วย ครัวเรือนชนบทใช้เงินกู้จำนวนหนึ่งเพื่อส่งสมาชิกในครัวเรือนไปทำงานต่างประเทศ เพื่อการศึกษา และชำระหนี้สินเดิม โดยเฉพาะการชำระหนี้สินเดิมพบว่าครัวเรือนชนบทนำเงินที่กู้ใหม่ในระหว่างปีจำนวนร้อยละ 2 จนถึงร้อยละ 12 ไปชำระหนี้สินเดิม ซึ่งจะเป็นการ “ผลัดฟ้าชะมำ ” หรือเป็นการ Refinance ซึ่งเป็นการรับชำระหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนที่แท้จริง แสดงว่ามีปัญหาเกิดขึ้นในการชำระหนี้สิน

เกษม เอกทวีวัฒนเดช (2546) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัญหาและสาเหตุการเกิดหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระ และเปรียบเทียบปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การกระจายความถี่ และร้อยละ การวิเคราะห์

ข้อมูลเชิงอุปมัย (Inductive Analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การกู้เงินกับปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการผลิต คิดเป็นร้อยละ 55.60 โดยมีสาเหตุเกิดจากต้นทุนและค่าใช้จ่ายสูง เช่น ค่าจ้าง ค่าปุ๋ย ค่ายา และค่าเมล็ดพันธุ์ สาเหตุรองลงมาคือปัญหาด้านการตลาด คิดเป็นร้อยละ 22.40 ซึ่งเกิดจากราคาผลิตผลตกต่ำ และปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.20 โดยมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาบุตร ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล สำหรับปัญหาด้านการจัดการเกษตรกรมีปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 9.80 โดยสาเหตุเกิดจากการนำเงินไปลงทุนเพื่อการผลิตใหม่โดยไม่ส่งชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นก่อน เปรียบเทียบการเกิดหนี้ค้างชำระตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินของเกษตรกรพบว่าลูกค้าที่มีวัตถุประสงค์การกู้เงินต่างกันมีปัญหาการเกิดหนี้ค้างแตกต่างกัน สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา พบว่าลูกค้าขอยืมระยะเวลาชำระหนี้ โดยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.80 รองลงมาเป็นการผลิตหลายประเภทเพื่อลดความเสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 34.60 ในเรื่องการทยอยส่งชำระหนี้ตามแหล่งที่มาของรายได้โดยไม่รวบรวมเงินไว้ชำระครั้งเดียว คิดเป็นร้อยละ 30.70 ในเรื่องการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตตามที่ตลาดต้องการ คิดเป็นร้อยละ 20.00 ในเรื่องขยายพื้นที่ทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 15.60 สำหรับในเรื่องการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาช่วยในการผลิตกลุ่มลูกค้านำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.40

เทียนชัย เปรมปราทิน (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กรณีศึกษาสาขาชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรรายคนลูกค้า ธ.ก.ส. 2) วิเคราะห์ปัญหาการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยของเกษตรกรรายคน ธ.ก.ส. 3) สรุปและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรรายคนลูกค้า ธ.ก.ส. โดยการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ T-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยจากกลุ่มลูกค้าและปัจจัยภายนอกมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรในระดับมาก สักยภาพของผู้กู้มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรในระดับปานกลาง ปัญหาการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยได้แก่ พื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรอยู่ในเขตพื้นที่ที่ไม่มีน้ำชลประทาน ในการอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพ ทำให้ได้รับผลผลิตไม่เต็มที่ ประกอบกับราคาของผลิตผลตกต่ำ ทำให้เกษตรกรประสบกับการขาดทุนจากการประกอบอาชีพ ในการแก้ไขปัญหาค้างชำระรัฐบาลควรบริหารจัดการน้ำให้มี

ประสิทธิภาพให้มากขึ้น ข้อเสนอแนะรัฐบาลควรจะมีการประกันราคาพืชผลหรือหาตลาดและให้ราคาที่เหมาะสมแก่เกษตรกร

ชัยพฤกษ์ สุธดวิล (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการชำระหนี้เชื่อการเกษตรของเกษตรกรในเขตอำเภอบางปะหันจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุปัญหาการชำระหนี้เชื่อการเกษตรและศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยศึกษาเฉพาะหนี้ที่มีปัญหาของเกษตรกรในเขตอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีปัญหาการชำระหนี้เชื่อการเกษตรมีสาเหตุมาจาก ราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรมีหนี้สินภายนอกที่ต้องมีการชำระและเกษตรกรมีรายจ่ายในครัวเรือนสูงกว่ารายได้ที่ได้มาจากการเกษตรส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาลินเชื่อการเกษตร เห็นควรให้รัฐบาลสนับสนุนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร รวมทั้งใช้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งเป็นเครื่องมือของรัฐ ให้ช่วยผ่อนผันกฎเกณฑ์ การปรับโครงสร้างหนี้ ขยายระยะเวลาผ่อนชำระ ลดอัตราดอกเบี้ย ให้มีความสัมพันธ์กับรายได้ของเกษตรกร และควรจัดตั้งสภาการเกษตรแห่งชาติ, โรงงานปุ๋ยแห่งชาติ และสร้างประสิทธิภาพตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรกรรมล่วงหน้า เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้สินเชื่อคั้นแหล่งเงินกู้ได้ ทั้งนี้การแก้ไขจะต้องกระทำอย่างจริงจัง โดยความร่วมมือกันทั้งฝ่ายเกษตรกรและรัฐบาล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงจะประสบผลสำเร็จ

ศรีนารถ ชาธรรมมา (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดหลักทรัพย์ค้ำประกันในการให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดระดับหลักทรัพย์ค้ำประกันในการให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. รวมทั้งศึกษาทิศทางของความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบโทบิต (Tobit) เป็นเครื่องมือค้นหาความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับหลักทรัพย์ค้ำประกัน กับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อระดับหลักประกัน

ผลการศึกษาพบว่า มูลค่าของทรัพย์สิน ขนาดพื้นที่เพาะปลูก และประเภทสินเชื่อ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการกำหนดระดับหลักประกัน ส่วนปริมาณสินเชื่อ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย และระยะเวลาการเป็นลูกค้ำมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระดับหลักทรัพย์ค้ำประกัน นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกับผู้กู้ มีผลในทางตรงกันข้ามกับระดับหลักทรัพย์ค้ำประกันพบว่า ผู้ที่เป็นลูกค้ำมานานกว่า ธนาคารก็จะมีความโน้มเอียงที่จะเรียกหลักทรัพย์ค้ำประกันในระดับที่ต่ำลง

หน่วย: ล้านบาท

ช.ก.ส. ระดับต่างๆ	รวมลูกค้าเกษตรกรทั้งหมด			รวมลูกค้าเกษตรกรรายย่อย		
	จำนวนต้นเงิน คงเป็นหนี้	จำนวนหนี้ ค้างชำระ	%หนี้ NPLs	จำนวนต้นเงิน คงเป็นหนี้	จำนวนหนี้ ค้างชำระ	%หนี้ NPLs
ช.ก.ส.ภาพรวม	443,430.80	35,540	8.14	102,017.27	7,392.08	1.66(หนี้ทั้งหมด) 7.24(หนี้รายย่อย)
ช.ก.ส. จังหวัดพัทลุง	7,324.77	314.89	4.29	1,112.34	56.21	0.76(หนี้ทั้งหมด) 5.03(หนี้รายย่อย)
ช.ก.ส. สาขาป่าพะยอม	675.00	53.87	7.98	183.83	20.14	2.99(หนี้ทั้งหมด) 10.95(หนี้รายย่อย)

บทที่ 3

วิธีวิจัย

การศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขา ป่าพะยอม ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วย ข้อมูล วิธีการรวบรวมข้อมูลการ และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ค้นคว้าจากเอกสารที่มีผู้ศึกษาและเก็บรวบรวมไว้แล้ว ในเรื่อง ผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส.ในภาพรวมและของ ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม วิธีปฏิบัติในการให้ สินเชื่อด้านเกษตรกรของ ธ.ก.ส. แนวคิดเกี่ยวกับมูลเหตุของการเป็นหนี้ค้างชำระ หลักเกณฑ์การ ให้สินเชื่อ ภาวะหนี้สิน ซึ่งเป็นข้อมูลที่จัดเก็บในรูปแบบเอกสารทางวิชาการ รายงานวิจัย สารนิพนธ์ รายงานประจำปี สื่อสิ่งพิมพ์ โดยเก็บรวบรวมจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร ห้องสมุดกลางคุณหญิงหลงอรรถกระวีสุนทร ห้องสมุดคณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระบบฐานข้อมูลอินทราเน็ต (Intranet) ของธนาคาร และฐานข้อมูลระบบอินเทอร์เน็ต (Internet)

3.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ

เป็นการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field Survey) โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) เพื่อสัมภาษณ์ลูกค้าเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง เป็นการศึกษาในพื้นที่ อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง โดยมีประชากรและวิธีการ สุ่มตัวอย่างดังนี้

1) ประชากร

ประชากรเป้าหมายสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลคือเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่า พะยอม ที่มีต้นเงินกู้คงเป็นหนี้กับธนาคาร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552 จำนวน 2,113 ราย โดย แยกประเภทประชากรออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1) เกษตรกรรายย่อยที่เป็นลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาป่าพะยอม ที่มีหนี้เงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท และเป็นหนี้ชำระได้ตามปกติ จำนวน ประชากร 1,838 ราย

1.2)) เกษตรกรรายย่อยที่เป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาป่าพะยอม ซึ่งมีหนี้เงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาทบาท และเป็นหนี้ค้างชำระ จำนวน ประชากร 275 ราย

2) กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบ่ง เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มลูกค้าที่มีหนี้เงินกู้ปกติ และกลุ่มลูกค้าที่มีหนี้เงินกู้ค้างชำระ (NPLs) ตามขอบเขตตำบลคือ บ้านพร้าว ป่าพะยอม เกาะเต่าและตำบลลานข่อย กำหนดโควตากลุ่มตัวอย่างลูกค้าที่มีหนี้เงินกู้ปกติจำนวน 60 ตัวอย่าง กลุ่มลูกค้าที่มีหนี้ค้างชำระจำนวน 60 ตัวอย่าง และเป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรในกลุ่มย่อย ทำการสุ่มตัวอย่างของประชากรแต่ละกลุ่ม โดยใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละตำบล ตามรายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1จำนวนประชากรทั้งหมดและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตำบล	เกษตรกรรายย่อย			จำนวนตัวอย่าง		
	ทั้งหมด	หนี้ค้างชำระ	หนี้ปกติ	หนี้ค้างชำระ	หนี้ปกติ	รวม
บ้านพร้าว	321	71	250	15	15	30
ป่าพะยอม	455	65	390	15	15	30
เกาะเต่า	756	85	671	15	15	30
ลานข่อย	581	54	527	15	15	30
รวม	2,113	275	1,838	60	60	120

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ก.

3) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมในภาคสนาม (Field Survey) โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้คำถามแบบลักษณะปลายปิด (Close Ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ (ภาคผนวก)

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด จำนวนบุตรที่กำลังเรียนหนังสือ งานอดิเรก การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเป็นสมาชิกของกลุ่มการเงินในชุมชน การเป็นสมาชิกของกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ได้แก่ อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้จากอาชีพหลัก รายได้จากอาชีพรองรายจ่ายในการประกอบอาชีพทางการเกษตร รายจ่ายในการประกอบอาชีพนอกการเกษตร รายจ่ายเพื่อการอุปโภค - บริโภคในครัวเรือน รายจ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ได้แก่ เงินสด เงินฝาก ธ.ก.ส. รายการและมูลค่าทรัพย์สิน การถือครองที่ดิน จำนวนและประเภทโรงเรือน จำนวนและประเภทยานพาหนะ/เครื่องจักรกล จำนวนและประเภททรัพย์สินอื่น ๆ จำนวนและประเภทปศุสัตว์/สัตว์เลี้ยง รายการหนี้สิน และแหล่งของหนี้สิน

ส่วนที่ 4 ปัญหาด้านการผลิต การตลาด การชำระหนี้ และข้อเสนอแนะ ในการชำระหนี้ไม่ทันตามกำหนดของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

4) การทดสอบแบบสอบถาม

เพื่อให้การสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 รายเพื่อตรวจสอบความง่ายและสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยพิจารณาถึงความเข้าใจ ความชัดเจนในการตอบคำถาม รวมถึงเวลาในการตอบคำถามว่าใช้เวลามากน้อยเพียงใด เหมาะสมจะนำไปใช้รวบรวมข้อมูลจริงหรือไม่ หากพบข้อบกพร่องจะนำมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงนำไปดำเนินสอบถามจริง

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) สัดส่วน (Ratio) นำเสนอในรูปแบบตารางเพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปในทางเศรษฐกิจและสังคมของลูกค้าทั้ง 2 กลุ่ม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ รายได้การเกษตร รายได้นอกการเกษตร รายจ่ายในครัวเรือน การถือครองที่ดิน เงินออม ภาวะหนี้สิน เป็นต้น

3.2.2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

นำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งจะใช้สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ โดยใช้การทดสอบค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square: χ^2)

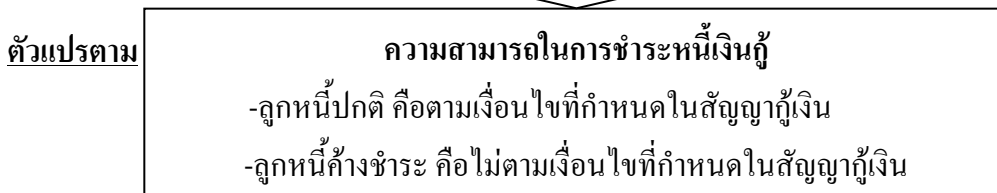
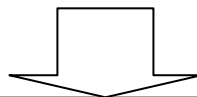
ในการทดสอบความเป็นอิสระต่อกันระหว่างตัวแปรตาม (Dependent Variable) กับตัวแปรอิสระ (Independent Variable) โดยมีการกำหนดเงื่อนไขไว้ดังนี้

ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยทางสังคมประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนบุตรในครัวเรือนที่กำลังเรียนหนังสือ สำหรับปัจจัยทางเศรษฐกิจประกอบด้วย ได้หลักจากอาชีพทำสวนยางพารา รายได้รวมในครัวเรือน รายจ่ายในการประกอบอาชีพ การเกษตร รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค รายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร รายจ่ายรวมทรัพย์สินรวม ต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. หนี้สินรวม โดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังภาพที่ 3.1

ตัวแปรอิสระประกอบด้วย

<p>(1) ปัจจัยทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพศ - อายุ - สถานภาพการสมรส - ระดับการศึกษา - จำนวนสมาชิกในครัวเรือน - จำนวนแรงงานในครัวเรือน - จำนวนบุตรที่เรียนหนังสือ 	<p>(2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รายได้หลักจากอาชีพทำสวนยางพารา - รายได้รวม - รายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร - รายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภค - รายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร - รายจ่ายรวม - ทรัพย์สินรวม - ต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. - หนี้สินรวม - เงินออม
---	---

ภาพที่ 3.1 กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้

สำหรับขั้นตอนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมี 5 ขั้นตอนดังนี้

1) กำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : ตัวแปรทั้ง 2 เป็นอิสระต่อกัน

H_A : ตัวแปรทั้ง 2 ไม่เป็นอิสระต่อกัน

ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

H_{01} : ปัจจัยทางสังคมไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรราย

ย่อย

H_{A1} : ปัจจัยทางสังคมมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย

H_{02} : ปัจจัยทางเศรษฐกิจไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของ

เกษตรกรรายย่อย

H_{A2} : ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร

รายย่อย

2) กำหนดระดับนัยสำคัญ $\alpha = .05$

3) คำนวณค่า χ^2 ด้วยโปรแกรม SPSS

4) คำนวณค่า P-Value ด้วยโปรแกรม SPSS

5) สรุปผลการทดสอบ : ถ้าค่า P-Value น้อยกว่าค่า α จะปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_A หมายความว่า ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม อย่างมีนัยสำคัญที่ $\alpha=0.05$ ในทางตรงกันข้าม ถ้าค่า P-Value มากกว่าค่า α จะยอมรับ H_0 หรือปฏิเสธ H_A หมายความว่า ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม อย่างมีนัยสำคัญที่ $\alpha=0.05$ (สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, 2552)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่ศึกษา โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อย

ส่วนที่ 2 ภาวะหนี้สินของเกษตรกรรายย่อย

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย

4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

4.1.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

เป็นการนำเสนอลักษณะทางสังคมของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ งานอดิเรก การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการเป็นสมาชิกของกลุ่มการเงินต่างๆ ในชุมชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.1)

1) เพศและอายุ

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีสัดส่วนเพศชาย 61ราย คิดเป็นร้อยละ 50.83 และเพศหญิง 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.17 เมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้านี้ปกติและหนี้ค้างชำระพบว่า มีสัดส่วนเพศชายที่ใกล้เคียงกันกล่าวคือ ลูกค้านี้ปกติเป็นเพศชายร้อยละ 51.66 ในขณะที่เกษตรกรลูกค้านี้ค้างชำระเป็นเพศชายร้อยละ 50.00

สำหรับอายุของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีอายุในช่วง 46-60 ปี ร้อยละ 48.34 และมีอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40.83 โดยมีอายุเฉลี่ย 57.75 ปี เมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้านี้ปกติและลูกค้านี้ค้างชำระพบว่า ลูกค้านี้ปกติร้อยละ 48.33 มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีอายุเฉลี่ย 58.25 ปี ในขณะที่เกษตรกรลูกค้านี้ค้างชำระร้อยละ 58.37 มีอายุอยู่ในช่วง 46-60 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 57.25 ปี จะเห็นได้ว่าอายุเฉลี่ยของลูกค้านี้ทั้งสองกลุ่มใกล้เคียงกันมาก และเมื่อศึกษารายละเอียดพบว่าลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม เป็นเกษตรกรรายย่อย มีอายุค่อนข้างสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการสร้างรายได้ ที่ได้น้อยลงในอนาคตและส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ได้ ดังนั้นแนวทางการป้องกันและแก้ไขที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ธ.ก.ส. ป่าพะยอม ควรให้บุตรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันเข้ามาเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. แทน

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

ลักษณะทางสังคม	หมู่บ้าน		หน้าค้ำชำระ		รวม	
	จำนวน (n = 60)	ร้อยละ	จำนวน (n = 60)	ร้อยละ	จำนวน (n = 120)	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	31	51.66	30	50.00	61	50.83
หญิง	29	48.34	30	50.00	59	49.17
อายุ (ปี)						
≤ 45	8	13.33	5	8.33	13	10.83
46-60	23	38.34	35	58.37	58	48.34
>60	29	48.33	20	33.30	49	40.83
เฉลี่ย	58.25		57.25		57.75	
สถานภาพการสมรส						
โสด	1	1.66	0	0.00	1	0.83
สมรส	52	86.67	56	93.33	108	90.00
หม้าย	7	11.67	4	6.67	11	9.17
การนับถือศาสนา						
พุทธ	60	100.00	60	100.00	120	100.00
ระดับการศึกษา						
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	6.66	9	15.00	13	10.83
ประถมศึกษา	47	78.34	46	76.66	93	77.51
มัธยมศึกษา	9	15.00	5	8.34	14	11.66
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)						
2-3	22	36.66	20	33.33	42	35.00
4-5	33	55.00	35	58.33	68	56.66
6-7	5	8.34	5	8.34	10	8.34
เฉลี่ย	3.97		3.99		3.88	
จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)						
1-2	24	40.00	23	38.34	47	39.16
3-4	28	46.66	34	56.66	62	51.66
5-7	8	13.34	3	5.00	11	9.18
เฉลี่ย	3.10		2.80		2.95	

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม (ต่อ)

ลักษณะทางสังคม	หน้าปกติ		หน้าข้างชำระ		รวม	
	จำนวน (n = 60)	ร้อยละ	จำนวน (n = 60)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
สมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ *	(n = 53)		(n = 66)		(n=119)	
วัยเด็ก / กำลังศึกษา	52	98.12	66	100.00	118	99.16
ทุพพลภาพหรือผู้ที่มีอายุเกิน 70 ปี	1	1.88	0	00.00	1	0.84
จำนวนครัวเรือนที่มีบุตรเรียนหนังสือ						
มี	37	61.66	39	65.00	76	63.66
ไม่มี	23	38.34	21	35.00	44	36.34
จำนวนบุตรที่เรียนหนังสือ *	(n = 52)		(n = 66)		(n=118)	
	52	100	66	100	118	100
ระดับการศึกษาของบุตรในครัวเรือน*	(n = 52)		(n = 66)		(n=118)	
ต่ำกว่าประถม- ประถมศึกษา	19	36.54	11	16.67	30	25.43
มัธยมศึกษา / ปวช.	15	28.85	15	22.73	30	25.43
ปวส.	4	7.68	9	13.63	13	11.02
ปริญญาตรี	14	26.93	31	46.97	45	38.12
งานอดิเรกที่ชอบมากที่สุด						
ดูโทรทัศน์	59	98.34	60	100.00	119	99.17
ฟังวิทยุ	1	1.66	0	0.00	1	0.83
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร *						
โทรทัศน์	60	100.00	60	100.00	120	100.00
วิทยุ	53	88.33	54	90.00	107	89.16
หนังสือพิมพ์	1	1.66	1	1.66	2	1.66
ผู้นำชุมชน	23	38.33	22	36.66	45	37.50
เพื่อนบ้าน	1	1.66	3	5.00	4	3.33
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	1	1.66	0	0.00	1	0.83
การเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรการเงินในชุมชน						
ไม่เป็นสมาชิก	36	60.00	30	50.00	66	55.00
เป็นสมาชิก	24	40.00	30	50.00	54	45.00
กลุ่มในชุมชนที่เป็นสมาชิก	(n=24)		(n=30)		(n=54)	
กลุ่มออมทรัพย์	7	29.16	2	6.66	9	16.66
กองทุนหมู่บ้าน	17	70.84	28	93.34	45	83.34

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2) สถานภาพการสมรสและการนับถือศาสนา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 90.00 มีสถานภาพสมรสและอยู่ร่วมกันกับสามีหรือภรรยา มีเพียงร้อยละ 9.17 และ 0.83 ที่มีสถานภาพเป็นหม้ายและเป็นโสดตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้ำหนึ่ปกติและหนึ่ค้ำชား พบว่า มากกว่าร้อยละ 85.00 เกษตรกรทั้งสองกลุ่มสมรสและอยู่ร่วมกันกับสามีหรือภรรยา แสดงให้เห็นว่าลูกค้ำกลุ่มตัวอย่าง มีภาระหน้าที่ที่ต้องเลี้ยงดูและรับผิดชอบครอบครัว ทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

สำหรับการนับถือศาสนาของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเกษตรกรจำนวนทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ

3) ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 77.51 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.66 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป และมีจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.83 ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้ำหนึ่ปกติและลูกค้ำหนึ่ค้ำชား พบว่ามีลักษณะเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือร้อยละ 78.34 และ 76.66 ตามลำดับ ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แสดงให้เห็นการที่ลูกค้ำกลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจมีผลต่อการรับรู้และเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ หรืออาจมีความคิดปฏิเสธต่อการเปลี่ยนแปลงได้

4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรพบว่าจำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.66 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน มีจำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.00 ที่มีสมาชิกจำนวน 2-3 คน และร้อยละ 8.34 ที่มีสมาชิกจำนวน 6-7 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้ำหนึ่ปกติและลูกค้ำหนึ่ค้ำชား พบว่ามีลักษณะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4-5 คน โดยมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยประมาณ 4 คน ต่อครัวเรือน

5) จำนวนแรงงานในครัวเรือน

จำนวนแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร พบว่าจำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.66 ที่มีแรงงานในครัวเรือนจำนวน 3-4 คน มีจำนวน 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.16 เป็นครัวเรือนที่มีแรงงานในครัวเรือนจำนวน 1-2 คน และร้อยละ 9.18 เป็นครัวเรือนที่มีแรงงานในครัวเรือนจำนวน 5-7 คน ซึ่งเมื่อแยกเป็นลูกค้ำหนึ่ปกติและลูกค้ำหนึ่ค้ำชား พบว่ามีลักษณะเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือจำนวนร้อยละ 46.66 และ 56.66 เป็นครัวเรือนที่มีแรงงานในครัวเรือนจำนวน 3-4 คน จะเห็นได้ว่าสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือนดั่งนั้นรายได้ของครัวเรือน จึงเกิดจากกิจกรรมการผลิตของครัวเรือนซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา

6) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ จำนวนครัวเรือนที่มีบุตรเรียนหนังสือ

จำนวนบุตรที่เรียนหนังสือ และระดับการศึกษาของบุตรในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เนื่องจากกำลังเรียนหนังสือซึ่งมีจำนวน 118 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.16 และมีอายุมากทำงานไม่ได้จำนวน 1 รายคิดเป็นร้อยละ 0.84 เมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้ำหานี้ปกติและลูกค้ำหานี้ค้างชำระ พบว่าร้อยละ 98 ของครัวเรือนลูกค้ำหานี้ปกติมีสมาชิกอยู่ในวัยเด็กและกำลังเรียนหนังสือ ในขณะที่ครัวเรือนลูกค้ำหานี้ค้างชำระทั้งหมดมีสมาชิกอยู่ในวัยเด็กและกำลังเรียนหนังสือ

จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มีบุตรเรียนหนังสือ พบว่าครัวเรือนที่มีบุตรเรียนหนังสือมีจำนวน 76 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 63.66 สำหรับครัวเรือนที่ไม่มีบุตรเรียนหนังสือมีจำนวน 44 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 36.34 เมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้ำหานี้ปกติและลูกค้ำหานี้ค้างชำระ พบว่าจำนวนครัวเรือนของลูกค้ำหานี้ปกติที่มีบุตรเรียนหนังสือมี 37 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 61.66 จำนวนครัวเรือนของลูกค้ำหานี้ค้างชำระที่มีบุตรเรียนหนังสือมี 39 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 65.00

จำนวนบุตรที่เรียนหนังสือพบว่าบุตรของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เรียนหนังสือมีจำนวน 118 คน โดยเป็นบุตรของลูกค้ำหานี้ปกติจำนวน 52 คน และของลูกค้ำหานี้ค้างชำระจำนวน 66 คน

เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของบุตรในครัวเรือนทั้งสองกลุ่มมีจำนวนแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนครัวเรือนที่บุตรมีการศึกษากว่าคือร้อยละ 46.97 ของครัวเรือนลูกค้ำหานี้ค้างชำระมีบุตรที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ในขณะที่ร้อยละ 26.93 ของครัวเรือนลูกค้ำหานี้ปกติก็มีบุตรที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งความแตกต่างของสัดส่วนนี้ น่าจะส่งผลถึงรายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตรในครัวเรือนที่มีความแตกต่างกันด้วย

7) งานอดิเรกและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

งานอดิเรกและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีจำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.16 ที่ดูโทรทัศน์เป็นงานอดิเรกที่ชอบมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้ำหานี้ปกติและหนี้ค้างชำระพบว่ามีผลไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือร้อยละ 98.34 ของลูกค้ำหานี้ปกติและลูกค้ำหานี้ค้างชำระทั้งหมดดูโทรทัศน์เป็นงานอดิเรก

8) การเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรการเงินในชุมชน

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.00 ไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรการเงินในชุมชน มีจำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.00 ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มการเงินในชุมชน โดยพบว่าในจำนวน 54 ราย ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มการเงินในชุมชนจะเป็นสมาชิกของกลุ่มกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด กล่าวคือมีจำนวน 45 ราย แยกเป็นลูกค้ำหานี้ปกติจำนวน 17 รายและเป็นลูกค้ำหานี้ค้างชำระจำนวน 28 ราย ส่วนที่เหลืออีกจำนวน 9 รายเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์

เพื่อการผลิตของชุมชนโดยแยกเป็นลูกค้านี้ปกติจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.16 เป็นลูกค้านี้ค้างชำระจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.66

4.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม

เป็นการนำเสนอลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม ได้แก่ การประกอบอาชีพหลัก การประกอบอาชีพรอง รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก รายได้รวมของครัวเรือน รายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร รายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภค ในครัวเรือน รายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร รายจ่ายรวมของครัวเรือน ทรัพย์สินรวมของครัวเรือน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.2)

1) การประกอบอาชีพหลักและอาชีพรอง

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีอาชีพหลักอยู่ 4 อย่าง คือ การทำสวนยางพารา รับจ้างค้าขาย เลี้ยงปลุ่สัตว์ พบว่าอาชีพทำสวนยางพารา มีจำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.66 อาชีพรับจ้างมีจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.34 อาชีพค้าขายมีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.84 และอาชีพเลี้ยงปลุ่สัตว์มีจำนวน 5 รายคิดเป็นร้อยละ 4.16 เมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้านี้ปกติและลูกค้านี้ค้างชำระ พบว่าอาชีพหลักของครัวเรือนคือการทำสวนยางพาราในสัดส่วนที่เท่าๆ กัน คือจำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.66 ส่วนอาชีพหลักอย่างอื่นจะมีสัดส่วนที่ลดหลั่นลงไปคือลูกค้านี้ปกติการทำอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 20.00 และลูกค้านี้ค้างชำระคิดเป็นร้อยละ 16.66 ดังนั้นสรุปได้ว่าการประกอบอาชีพหลักของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างคือการทำสวนยางพารา

สำหรับการประกอบอาชีพรองพบว่าในกลุ่มตัวอย่างของลูกค้านี้ปกติจำนวน 60 ราย มีการประกอบอาชีพรองหลายๆ อย่างในแต่ละครัวเรือน ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือนได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับในกลุ่มตัวอย่างของลูกค้านี้ค้างชำระจำนวน 60 ราย มีประกอบอาชีพรองเพียงเล็กน้อย ซึ่งทำให้ครัวเรือนมีรายได้เสริมเพียงเล็กน้อยเช่นกัน แสดงว่าเกษตรกรรายย่อยมีการประกอบอาชีพที่หลากหลายเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือน

2) ขนาดการถือครองที่ดินสวนยางพาราและประเภทของผลผลิตยางพาราที่จำหน่าย

ผลการศึกษา พบว่าเกษตรกรจำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.34 ที่ มีสวนยางพาราน้อยกว่า 5 ไร่ จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.54 ที่มีสวนยางพาราระหว่าง 6-10 ไร่ จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.12 ที่มีสวนยางพารามากกว่า 10 ไร่ โดยมีพื้นที่การถือครองสวนยางพาราเฉลี่ยรายละ 10.24 ไร่ เมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้านี้ปกติจำนวน 53 ราย จะมีจำนวนสวนยางพาราเฉลี่ยรายละ 12.89 ไร่ โดยมีจำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.18 ที่มีสวนยางพาราน้อยกว่า 5 ไร่ มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.62 ที่มีสวนยางพาราระหว่าง 6-10 ไร่ และมีจำนวน

16 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.20 ที่มีสวนยางพารามากกว่า 10 ไร่ สำหรับลูกค้าหนี้ค้างชำระจำนวน 51 ราย มีจำนวนสวนยางพาราเฉลี่ยรายละ 7.59 ไร่ โดยมีจำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.95 ที่มีสวนยางพาราน้อยกว่า 5 ไร่ มีจำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 ที่มีสวนยางพาราระหว่าง 6-10 ไร่ และจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.72 ที่มีสวนยางพารามากกว่า 10 ไร่ จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ลูกค้าหนี้ได้ปกติ มีการถือครองที่ดินสวนยางพารามากกว่าลูกค้าหนี้ค้างชำระ ซึ่งส่งผลให้ลูกค้าหนี้ปกติมีรายได้จากสวนยางพารา มากกว่าลูกค้าหนี้ค้างชำระ

นอกจากนี้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีผลผลิตน้ำยางจากสวนยางพารานำผลผลิตไปขายในรูปของน้ำยางสด ณ จุดรับซื้อในหมู่บ้านทุกวันและได้รับเงินสดทุกวันเช่นกัน

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

รายการ	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
การประกอบอาชีพหลัก						
ทำสวนยางพารา	43	71.66	43	71.66	86	71.66
เลี้ยงปศุสัตว์	3	5.00	2	3.34	5	4.16
ค้าขาย	2	3.34	5	8.34	7	5.84
รับจ้าง	12	20.00	10	16.66	22	18.34
การประกอบอาชีพรอง *						
ทำนาข้าว	5	8.34	10	16.67	15	12.50
ทำสวนยางพารา	10	16.67	8	13.34	18	15.00
ทำสวนผลไม้	9	15.00	2	3.34	11	9.17
การเลี้ยงปศุสัตว์	38	63.34	25	41.67	63	52.50
เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1	1.67	1	1.67	2	1.67
ค้าขาย	4	6.67	2	3.34	6	5.00
รับจ้าง	15	25.00	15	25.00	30	25.00

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส สาขาป่าพะยอม (ต่อ)

รายการ	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
ขนาดการถือครองที่ดินสวน ยางพารา (ไร่)	(n = 53)		(n = 51)		(n=104)	
≤ 5	16	30.18	27	52.95	43	41.34
6-10	21	39.62	17	33.33	38	36.54
> 10	16	30.20	7	13.72	23	22.12
เฉลี่ย	12.89		7.59		10.24	
ประเภทผลผลิตยางพาราที่จำหน่าย น้ำยางสด	(n = 52)**		(n = 51)		(n=103)	
	53	100	51	100	103	100
รายได้จากอาชีพหลักทำสวน ยางพารา (บาทต่อปี)	(n = 43)		(n = 43)		(n = 86)	
≤ 150,000	14	32.55	26	60.46	40	46.51
150,001-300,000	22	51.16	13	30.23	35	40.69
> 300,000	7	16.29	4	9.31	11	12.80
เฉลี่ย	224,883.70		171,627.90		198,255.80	
รายได้จากอาชีพหลักรับจ้าง (บาทต่อปี)	(n = 12)		(n = 10)		(n = 22)	
≤ 100,000	6	50.00	3	30.00	9	40.90
> 100,001	6	50.00	7	70.00	13	59.10
เฉลี่ย	76,666.67		65,333.33		71,000.00	
รายได้จากอาชีพหลักค้าขาย (บาทต่อปี)	(n = 2)		(n = 5)		(n = 7)	
≤ 100,000	0	0.00	1	20.00	1	14.28
> 100,001	2	100.00	4	80.00	6	85.72
เฉลี่ย	310,000.00		128,000.00		219,000.00	

หมายเหตุ ** หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง อีก 1 ราย ที่ยางพารายังไม่ให้ผลผลิต

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส สาขาป่าพะยอม (ต่อ)

รายการ	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
รายได้จากอาชีพหลักเลี้ยงปลู สัตว์ (บาทต่อปี)	(n=3)		(n=2)		(n=5)	
40,000	1	33.33	1	50.00	2	40.00
70,000	0	0.00	1	50.00	1	20.00
100,000	2	66.67	0	0.00	2	40.00
เฉลี่ย	80,000.00		55,000.00		70,000.00	
รายได้รวมของครอบครัว (บาทต่อปี)						
≤ 200,000	29	48.33	40	66.66	69	57.50
200,001 – 300,000	20	33.33	15	25.00	35	29.16
> 300,000	11	18.34	5	8.34	16	13.34
เฉลี่ย	252,216.70		192,183.30		222,200.00	
รายจ่ายในการประกอบอาชีพ การเกษตร (บาทต่อปี)			(n = 58)			
≤ 50,000	49	81.66	52	86.66	101	84.16
50,001 – 100,000	6	10.00	4	6.66	10	8.33
> 100,000	5	8.34	2	6.68	7	7.51
เฉลี่ย	36,928.33		25,886.21		31,500.85	
รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ในครัวเรือน (บาทต่อปี)						
≤ 50,000	6	10.00	10	16.66	16	13.33
50,001 – 100,000	43	71.66	45	75.00	88	73.33
> 100,000	11	18.34	5	8.34	16	13.34
เฉลี่ย	83,458.75		73,508.33		78,483.54	

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม (ต่อ)

รายการ	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (n = 60)	ร้อยละ	จำนวน (n = 60)	ร้อยละ	จำนวน (n = 120)	ร้อยละ
รายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตรในครัวเรือน (บาทต่อปี)	(n = 37)		(n = 39)		(n = 76)	
≤ 50,000	20	54.05	8	20.52	28	36.85
50,001 – 100,000	10	27.02	13	33.34	23	30.27
> 100,000	7	18.93	18	46.14	25	32.88
เฉลี่ย	58,891.89		100,868.40		79,880.15	
รายจ่ายรวม (บาทต่อปี)						
≤ 100,000	7	1.66	3	5.00	10	8.33
100,001 – 200,000	31	51.66	20	33.33	51	42.50
> 200,000	22	46.68	37	61.67	59	49.17
เฉลี่ย	206,222.20		243,625.40		224,923.80	

3) รายได้จากอาชีพหลักการทำสวนยางพารา

รายได้หลักของกลุ่มตัวอย่าง มีรายได้จากอาชีพการทำสวนยางพารา ร้อยละ 46.51 มีรายได้ไม่เกิน 150,000 บาทต่อปี ร้อยละ 40.69 มีรายได้ตั้งแต่ 150,000 – 300,000 บาทต่อปี และร้อยละ 12.80 มีรายได้มากกว่า 300,000 บาทต่อปี เมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้าหนี้ปกติและหนี้ค้างชำระ พบว่าลูกค้าหนี้ปกติ ร้อยละ 51.16 มีรายได้ตั้งแต่ 150,001-300,000 บาทต่อปี ในขณะที่ลูกค้าหนี้ค้างชำระ ร้อยละ 60.46 มีรายได้ไม่เกิน 150,000 บาทต่อปี ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายได้จากอาชีพหลักการทำสวนยางพาราของลูกค้าทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน กล่าวคือลูกค้าหนี้ปกติมีรายได้เฉลี่ย 224,883 บาทต่อปี ในขณะที่ลูกค้าหนี้ค้างชำระมีรายได้เฉลี่ย 171,627 บาทต่อปี ซึ่งรายได้จากสวนยางพาราเป็นรายได้ที่สำคัญในครัวเรือนและส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

4) รายได้จากอาชีพหลักค้าขาย เลี้ยงปศุสัตว์ และรับจ้าง

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง มีอาชีพหลักในการรับจ้างจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.33 ค้าขายจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.83 เลี้ยงปศุสัตว์จำนวน 5 รายคิดเป็นร้อยละ 4.16 พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้เฉลี่ย 71,000 บาทต่อปี อาชีพการเลี้ยงปศุสัตว์มีรายได้เฉลี่ย 70,000 บาทต่อปี อาชีพค้าขายมีรายได้เฉลี่ย 219,000 บาทต่อปี

5) รายได้รวมของครัวเรือน

ผลการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรจำนวน 69 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.50 มีรายได้รวมของครัวเรือนไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี จำนวน 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.16 มีรายได้รวมของครัวเรือนระหว่าง 200,001 – 300,000 บาทต่อปี จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.34 มีรายได้รวมของครัวเรือนมากกว่า 300,000 บาทต่อปี ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 222,200 บาทต่อปี เมื่อพิจารณาแยกประเภท พบว่าลูกค้านี้ปกติร้อยละ 48.33 มีรายได้รวมของครัวเรือนไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี ในขณะที่ลูกค้านี้ค้ำชำระส่วนใหญ่ร้อยละ 66.66 มีรายได้รวมของครัวเรือนไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี ซึ่งรายได้รวมของครัวเรือนของลูกค้านี้ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน กล่าวคือลูกค้านี้ปกติมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 252,216 บาทต่อปี ในขณะที่ลูกค้านี้ค้ำชำระมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 192,183 บาทต่อปี จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่ารายได้รวมของครัวเรือนในส่วนที่เป็นลูกค้านี้ปกติมีรายได้มากกว่าลูกค้านี้ค้ำชำระ ซึ่งรายได้รวมของครัวเรือนจะเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อการชำระหนี้

6) รายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 84.16 มีรายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี ร้อยละ 8.33 มีรายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตรระหว่าง 50,001 – 100,000 บาทต่อปี และร้อยละ 7.51 มีรายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตรมากกว่า 100,000 บาทต่อปี และมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตรเฉลี่ย 31,500 บาทต่อปี เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเภท พบว่าลูกค้านี้ปกติส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 81.66 มีรายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี และมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตรเฉลี่ย 36,928 บาทต่อปี ในขณะที่ลูกค้านี้ค้ำชำระส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 86.66 มีรายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี และมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตรเฉลี่ย 25,886 บาทต่อปี จากผลการศึกษาพบว่าลูกค้านี้ปกติมีโอกาสในการลงทุนทำอาชีพการเกษตรมากกว่าลูกค้านี้ค้ำชำระ เนื่องจากมีเงินทุนของตนเองมากกว่า

7) รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 86.66 มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี ร้อยละ 13.34 มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนมากกว่า 100,000 บาทต่อปี โดยมีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 78,483 บาทต่อปี เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเภท พบว่าลูกค้านี้ปกติส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 81.66 มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี โดยมีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 83,458 บาทต่อปี ในขณะที่ลูกค้านี้ค้ำชำระส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 91.66 มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี โดยมีรายจ่ายเพื่อการ

อุปโภคบริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 73,508 บาทต่อปี ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนของลูกหนี้ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันไม่มากนัก

8) รายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตรในครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 68.01 มีรายจ่ายเพื่อการการศึกษาของบุตรในครัวเรือนไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี และที่เหลือร้อยละ 31.99 มีรายจ่ายเพื่อการการศึกษาของบุตรในครัวเรือนมากกว่า 100,000 บาทต่อปี โดยมีรายจ่ายเพื่อการการศึกษาของบุตรในครัวเรือนเฉลี่ย 79,880 บาทต่อปี เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเภท พบว่าลูกค้ำหนี้ปกติส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 81.07 มีรายจ่ายเพื่อการการศึกษาของบุตรในครัวเรือนไม่เกิน 1000,000 บาทต่อปี โดยมีรายจ่ายเพื่อการการศึกษาของบุตรในครัวเรือนเฉลี่ย 58,891 บาทต่อปี ในขณะที่ลูกค้ำหนี้ค้ำชำระส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 55.22 มีรายจ่ายเพื่อการการศึกษาของบุตรในครัวเรือนไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี โดยมีรายจ่ายเพื่อการการศึกษาของบุตรในครัวเรือนเฉลี่ย 100,868 บาทต่อปี ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตรในครัวเรือนของลูกหนี้ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน ซึ่งมีสาเหตุมาจากจำนวนบุตรที่กำลังศึกษาและระดับการศึกษาของบุตรที่ต่างกันจึงส่งผลให้รายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตรในครัวเรือนของลูกค้ำหนี้ค้ำชำระมีมากกว่าของลูกค้ำหนี้ปกติและมีผลต่อเนื่องทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ทันตามกำหนด

9) รายจ่ายรวมของครัวเรือน

ผลของการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 50.83 มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนไม่เกิน 200,000 บาทต่อปี มีร้อยละ 49.17 มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนมากกว่า 200,000 บาทต่อปี โดยมีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 224,923 บาทต่อปี เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเภท พบว่าลูกค้ำหนี้ปกติมีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 206,222 บาทต่อปี ในขณะที่ลูกค้ำหนี้ค้ำชำระมีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 243,625 บาทต่อปี จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่ารายจ่ายรวมของครัวเรือนลูกค้ำหนี้ค้ำชำระ มีมากกว่าของลูกค้ำหนี้ปกติ ซึ่งน่าจะมีผลทำให้ลูกค้ำหนี้ค้ำชำระ ไม่สามารถชำระหนี้ได้ทันตามกำหนด

4.1.3 โครงสร้างและมูลค่าทางทรัพย์สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม

เป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไปทางโครงสร้างและมูลค่าทรัพย์สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม ได้แก่ การออมเงินและจำนวนเงินออมกับ ธ.ก.ส. มูลค่าของที่ดินสวนยางพารา มูลค่าโรงเรือน บ้านอยู่อาศัย และมูลค่าทรัพย์สินรวมของครัวเรือน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.3)

1) การออมเงินและจำนวนเงินออมกับ ธ.ก.ส.

การออมเงินกับ ธ.ก.ส. เกษตรกรลูกค้าหนีปกติ มีการออมเงิน จำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.33

ลูกค้าที่มีเงินออมกับ ธ.ก.ส. จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.11 มีเงินออมต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.65 มีเงินออมระหว่าง 10,001-20,000 บาท และจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.24 ที่มีเงินออมมากกว่า 20,000 บาท โดยมีเงินออมเฉลี่ย 32,303.03 บาท สำหรับลูกค้าหนีค้างชำระไม่ปรากฏรายการออมเงินกับ ธ.ก.ส.แต่อย่างใด

2) มูลค่าที่ดินสวนยางพารา

ผลการศึกษา พบว่ามูลค่าของที่ดินสวนยางพาราเฉลี่ยต่อครัวเรือน 469,519 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้าหนีปกติและลูกค้าหนีค้างชำระ พบว่าลูกค้าหนีปกติมีมูลค่าของที่ดินสวนยางพาราเฉลี่ยต่อครัวเรือน 565,849 บาท ในขณะที่ลูกค้าหนีค้างชำระมีมูลค่าของที่ดินสวนยางพาราเฉลี่ยต่อครัวเรือน 369,411 บาท ซึ่งมูลค่าที่ดินสวนยางพาราที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับจำนวนพื้นที่ของสวนยางพารา ที่แตกต่างกันระหว่างลูกค้าหนีปกติและลูกค้าหนีค้างชำระ

3) มูลค่าโรงเรือนและบ้านอยู่อาศัย

เกษตรกรส่วนใหญ่มีมูลค่าโรงเรือนและบ้านอยู่อาศัยโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน คือ 242,500 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้าหนีปกติ และลูกค้าหนีค้างชำระ พบว่าลูกค้าหนีปกติ มีมูลค่าโรงเรือนและบ้านอยู่อาศัยเฉลี่ย 245,500 บาท ในขณะที่ลูกค้าหนีค้างชำระมีมูลค่าโรงเรือนและบ้านอยู่อาศัยเฉลี่ย 239,500 บาท ซึ่งเห็นได้ว่ามูลค่าโรงเรือนและบ้านอยู่อาศัยของลูกค้าหนีทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 4.3 เงินออมและมูลค่าทรัพย์สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ. ก.ส. สาขาป่าพะยอม

รายการ	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
การออมเงิน (เงินฝาก ธก.ส.)						
ไม่มีเงินออม	26	43.34	60	100	86	71.67
มีเงินออม	34	56.66	0	0.00	34	28.33
จำนวนเงินออม (บาท)	(n=34)		(n=0)		(n=34)	
≤ 10,000	15	44.11	0	0.00	15	44.11
10,001 – 20,000	6	17.65	0	0.00	6	17.65
> 20,000	13	38.24	0	0.00	13	38.24
เฉลี่ย	32,303.03		0.00		32,303.03	
มูลค่าที่ดินสวนยางพารา	(n=53)		(n=51)		(n=104)	
≤ 500,000	34	64.17	41	80.40	75	72.11
500,001 – 1,000,000	14	26.41	9	17.64	23	22.12
> 1,000,000	5	9.42	1	1.96	6	5.77
เฉลี่ย	565,849.10		369,411.80		469,519.20	
มูลค่าโรงเรือนและบ้านอยู่อาศัย						
≤ 200,000	35	58.33	30	50.00	65	54.16
200,001 – 300,000	10	16.66	20	33.33	30	25.00
> 300,000	15	25.01	10	16.67	25	20.84
เฉลี่ย	245,500.00		239,500.00		242,500.00	
มูลค่าทรัพย์สินรวมของครัวเรือน (บาท)						
≤ 1,000,000	36	61.67	45	78.33	83	69.16
1,000,001 – 1,500,000	14	23.33	10	16.66	24	20.00
> 1,500,000	10	15.00	3	5.01	13	10.84
เฉลี่ย	1,015,000.00		774,400.00		894,700.00	

4) มูลค่าทรัพย์สินรวมของครัวเรือน

เกษตรกร มีมูลค่าทรัพย์สินรวมของครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนคือ 894,700 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้ำหนี้ปกติและลูกค้ำหนี้ค้ำชำระ พบว่าลูกค้ำหนี้ปกติมีมูลค่าทรัพย์สินรวมของครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนคือ 1,015,000 บาท ในขณะที่ลูกค้ำหนี้ค้ำชำระมีมูลค่าทรัพย์สินรวมของครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนคือ 774,400 บาท ซึ่งเห็นได้ว่ามูลค่าทรัพย์สินรวมของครัวเรือนของลูกค้ำหนี้ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน

4.2 ภาวะหนี้สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้ำ ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม

เป็นการนำเสนอข้อมูลหนี้สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้ำ ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม ได้แก่ จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับธนาคารออมสิน จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับกองทุนหมู่บ้าน จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับกองทุนเพื่อการศึกษา จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของหมู่บ้าน จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับญาติพี่น้อง จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับการเล่นแชร์ จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้รวมทั้งหมด ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.4)

1) จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส.

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. เฉลี่ยต่อคนคือ 66,485 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้ำหนี้ปกติและลูกค้ำหนี้ค้ำชำระ พบว่าลูกค้ำหนี้ปกติมีต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. เฉลี่ยต่อคนคือ 60,955 บาท ในขณะที่ลูกค้ำหนี้ค้ำชำระมีต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. เฉลี่ยต่อคนคือ 72,014 บาท ซึ่งเห็นได้ว่าจำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. โดยเฉลี่ยต่อคนของลูกค้ำหนี้ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน พบว่าลูกค้ำหนี้ปกติจะมีจำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. น้อยกว่าลูกค้ำหนี้ค้ำชำระ ซึ่งเป็นเหตุแห่งปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการชำระหนี้ตามกำหนดหรือไม่ทันตามกำหนด

2) จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับธนาคารออมสิน

พบว่ามีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ประเภทลูกค้ำหนี้ค้ำชำระเพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.83 ที่มีหนี้เงินกู้กับธนาคารออมสิน โดยมีต้นเงินคงเป็นหนี้จำนวน 180,000 บาท สาเหตุแห่งการเป็นหนี้ คือนำเงินไปสร้างบ้านอยู่อาศัย

ตารางที่ 4.4 ภาวะหนี้สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ. ก.ส. สาขาป่าพะยอม

รายการ	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. (บาท)						
≤ 40,000	9	15.00	5	8.33	14	11.67
40,001 – 60,000	29	48.33	17	28.33	46	38.33
> 60,000	22	36.67	38	63.34	60	50.00
เฉลี่ย	60,955.72		72,014.48		66,485.10	
จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธนาคารออมสิน (บาท)	(n=0)	ร้อยละ	(n=1)	ร้อยละ	(n=1)	ร้อยละ
180,000	0	0.00	1	100.00	1	100.00
เฉลี่ย	0.00		180,000.00		180,00.00	
จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ กองทุนหมู่บ้าน(บาท)	(n=13)		(n=27)		(n=40)	
≤ 10,000	11	84.62	23	85.18	34	85.00
10,001- 15,000	1	7.69	1	3.70	2	5.00
> 15,000	1	7.69	3	11.12	4	10.00
เฉลี่ย	11,000.00		11,296.30		11,200.00	
จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ กอง ทุนการศึกษา กยศ. (บาท)	(n=12)		(n=21)		(n=33)	
≤50,000	2	16.67	1	4.76	3	9.09
50,001-80,000	0	0.00	2	9.52	2	6.06
> 80,000	10	83.33	18	85.72	28	84.85
เฉลี่ย	89,500.00		94,047.62		92,393.94	
จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ กลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตของหมู่บ้าน (บาท)	(n=1)		(n=0)		(n=1)	
12,000	1	100.00	0	0.00	1	100.00
เฉลี่ย	12,000.00		0.00		12,000.00	

ตารางที่ 4.4 ภาวะหนี้สินของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ. ก.ส. สาขาป่าพะยอม(ต่อ)

รายการ	หนี้ปกติ		หนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=60)	ร้อยละ	จำนวน (n=60)	ร้อยละ
จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ญาติพี่น้อง (บาท)	(n=2)		(n=2)		(n=4)	
10,000	0	0.00	1	50.00	1	0.25
32,000	1	50.00	0	0.00	1	0.25
40,000	1	50.00	0	0.00	1	0.25
300,000	0	0.00	1	50.00	1	0.25
เฉลี่ย	36,000.00		155,000.00		95,500.00	
จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ การเล่นแชร์(บาท)	(n=0)		(n=1)		(n=1)	
80,000	0	0.00	1	100.00	1	100.00
เฉลี่ย	0.00		80,000.00		80,000.00	
จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้ทั้งหมด (บาท)						
≤ 50,000	22	36.66	9	15.00	31	25.83
50,001 – 100,000	26	43.33	22	36.66	48	40.00
> 100,001	12	20.01	29	48.34	41	34.17
หนี้รวมเฉลี่ย	84,709.03		125,810.40		105,259.70	
หนี้ต่ำสุด	31,000.00		25,000.00		25,000.00	
หนี้สูงสุด	210,000.00		900,000.00		900,000.00	

3) จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับกองทุนหมู่บ้าน

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง มีต้นเงินคงเป็นหนี้กับ กองทุนหมู่บ้านเฉลี่ยต่อคนคือ 11,200 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้าหนี้ปกติและลูกค้าหนี้ค้างชำระ พบว่าลูกค้าหนี้ปกติมีต้นเงินคงเป็นหนี้กับ กองทุนหมู่บ้านเฉลี่ยต่อคนคือ 11,000 บาท ในขณะที่ลูกค้าหนี้ค้างชำระมีต้นเงินคงเป็นหนี้กับ กองทุนหมู่บ้านเฉลี่ยต่อคนคือ 11,296 บาท ซึ่งเห็นได้ว่าจำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับ กองทุนหมู่บ้าน โดยเฉลี่ยต่อคนของลูกค้าหนี้ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันน้อยมาก

4) จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับกองทุนเพื่อการศึกษา (กยศ.)

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง มีต้นเงินคงเป็นหนี้กับกองทุนเพื่อการศึกษาเฉลี่ยต่อคนคือ 92,393 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้าหนี้ปกติและลูกค้าหนี้ค้างชำระ พบว่าลูกค้าหนี้ปกติมีต้นเงิน

คงเป็นหนี้กับกองทุนเพื่อการศึกษาเฉลี่ยต่อคนคือ 89,500 บาท ในขณะที่ลูกค้านี้ค้างชำระมีต้นเงินคงเป็นหนี้กับกองทุนเพื่อการศึกษาเฉลี่ยต่อคนคือ 94,047 บาท ซึ่งเห็นได้ว่าจำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับกองทุนเพื่อการศึกษาโดยเฉลี่ยต่อคนของลูกค้าทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย จากข้อมูลดังกล่าวแสดงว่าเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีการกู้เงินจากกองทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างการเรียนของบุตร ทั้งนี้อาจจะมีผลมาจากนโยบายของรัฐเปิดโอกาสให้กู้ยืมได้

5) จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของหมู่บ้าน

พบว่ามีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ประเภทลูกค้าหนี้ปกติเพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.83 ที่มีหนี้เงินกู้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของหมู่บ้าน โดยมีต้นเงินคงเป็นหนี้จำนวน 12,000 บาท สาเหตุแห่งการเป็นหนี้ คือนำเงินกู้ไปเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

6) จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้กับญาติพี่น้องและการเล่นแชร์

พบว่ามีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ประเภทลูกค้าหนี้ปกติจำนวน 2 ราย และลูกค้าหนี้ค้างชำระจำนวน 2 ราย ที่มีหนี้เงินกู้กับญาติพี่น้อง โดยมีต้นเงินคงเป็นหนี้เฉลี่ย 95,500 บาท สาเหตุแห่งการเป็นหนี้ คือนำเงินกู้ไปเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

สำหรับการเล่นแชร์ พบว่ามีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ประเภทลูกค้าหนี้เพียง 1 ราย ที่มีหนี้เงินกู้กับการเล่นแชร์ โดยมีต้นเงินคงเป็นหนี้จำนวน 80,000 บาท สาเหตุแห่งการเป็นหนี้ คือนำเงินกู้ไปเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

7) จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้ทั้งหมด

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อคนคือ 105,259 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นลูกค้าหนี้ปกติและลูกค้าหนี้ค้างชำระ พบว่าลูกค้าหนี้ปกติมีจำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อคนคือ 84,709 บาท ในขณะที่ลูกค้าหนี้ค้างชำระมีจำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อคนคือ 125,810 บาท ซึ่งเห็นได้ว่าจำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้ทั้งหมดโดยเฉลี่ยต่อคนของลูกค้าทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน กล่าวคือลูกค้าหนี้ปกติมี จำนวนต้นเงินคงเป็นหนี้ทั้งหมดน้อยกว่าลูกค้าหนี้ค้างชำระ ซึ่งเป็นเหตุแห่งปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการชำระหนี้ทันตามกำหนด หรือไม่ทันตามกำหนด

4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคม ทางด้านเศรษฐกิจ และลักษณะการใช้บริการสินเชื่อของ เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอมเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ โดยใช้ไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2) เป็นสถิติในการทดสอบ ซึ่งได้แบ่งปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยทางด้านสังคม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน โดยทุกๆ ปัจจัยไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 ปัจจัยทางด้านสังคมที่ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

ปัจจัย	ค่า χ^2	ระดับนัยสำคัญ
ปัจจัยทางด้านสังคม		
- เพศ	0.855	NS
- อายุ	0.089	NS
- สถานภาพการสมรส	0.374	NS
- ระดับการศึกษา	0.215	NS
- จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.926	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.05$

2) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย ลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.01$ มีดังนี้ (ตารางที่ 4.6)

2.1) **รายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร** โดยในกลุ่มตัวอย่างของลูกหนี้ค้ำชำระมีรายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตรเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างของลูกค้านี้ปกติ ทำให้มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ซึ่งส่งผลให้ลูกหนี้ค้ำชำระ ไม่สามารถส่งชำระหนี้เงินกู้ได้ตามที่กำหนดในสัญญาเงินกู้ของ ธ.ก.ส.

2.2) **รายจ่ายรวม** โดยในกลุ่มตัวอย่างของลูกหนี้ค้ำชำระมีรายจ่ายรวมเฉลี่ยต่อครัวเรือน สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างของลูกค้านี้ปกติ ทำให้มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ซึ่งส่งผลให้ลูกหนี้ค้ำชำระ ไม่สามารถส่งชำระหนี้เงินกู้ได้ตามที่กำหนดในสัญญาเงินกู้ของ ธ.ก.ส.

2.3) **ต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส.** โดยในกลุ่มตัวอย่างของลูกหนี้ค้ำชำระมีต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างของลูกค้านี้ปกติ ทำให้มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ซึ่งส่งผลให้ลูกหนี้ค้ำชำระ ไม่สามารถส่งชำระหนี้เงินกู้ได้ตามที่กำหนดในสัญญาเงินกู้ของ ธ.ก.ส.

2.4) **หนี้สินรวม** โดยในกลุ่มตัวอย่างของลูกหนี้ค้ำชำระมีหนี้สินรวม สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างของลูกค้านี้ปกติ ทำให้มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ซึ่งส่งผลให้ลูกหนี้ค้ำชำระ ไม่สามารถส่งชำระหนี้เงินกู้ได้ตามที่กำหนดในสัญญาเงินกู้ของ ธ.ก.ส.

สำหรับปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ปัจจัยรายได้หลักจากอาชีพทำสวนยางพารา รายได้รวม รายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร รายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภค ทรัพย์สินรวม เงินออม ฯ ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย
ลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

ปัจจัย	ค่า χ^2	ระดับนัยสำคัญ
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ		
- รายได้หลักจากอาชีพทำสวนยางพารา	0.095	NS
- รายได้รวม	0.095	NS
- รายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร	0.419	NS
- รายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภค	0.192	NS
- รายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร	9.689	**
- รายจ่ายรวม	7.786	**
- ทรัพย์สินรวม	0.081	NS
- ต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส.	8.540	**
- หนี้สินรวม	12.834	**
- เงินออม	0.521	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$

4.4 ปัญหาและอุปสรรคต่อการชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนดของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม

เป็นการนำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม จากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีจำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 ที่ไม่มีปัญหาในการชำระหนี้ ซึ่งเป็นเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในส่วนของลูกค้านี้ปกติ แต่อีกจำนวน 60 รายที่มีปัญหาในการชำระหนี้ ซึ่งเป็นเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในส่วนของลูกค้านี้ค้างชำระ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.7)

1) มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรสูง

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีจำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.34 ที่ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดของสัญญากู้เงิน เนื่องจากเกษตรกรลูกค้านี้ค้างชำระมีภาระในการส่งบุตรเรียนหนังสือ ซึ่งพบว่าในปัจจุบันค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเรียนของบุตรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะการศึกษาในระดับ ปวส.และระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 4.7 ปัญหา อุปสรรค ในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ช. ก.ส. สาขาป่าพะยอม

รายการ	จำนวน (n=60)	ร้อยละ
มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรสูง	20	33.34
ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์	15	25.00
ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง	11	18.34
ราคาผลผลิตลดลง มีรายได้น้อยลง	5	8.33
ผลผลิตเสียหายจากภัยธรรมชาติ	5	8.33
ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	3	5.00
ความผิดพลาดของพนักงาน	1	1.66

2) ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีจำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.00 ที่ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดของสัญญากู้เงิน เนื่องจากมีสาเหตุมาจากเกษตรกรลูกค้านี้ค้างชำระใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ซึ่งพบว่าเกษตรกรลูกค้านี้ค้างชำระจะนำเงินกู้ที่ได้รับส่งไปให้บุตรหลานที่อยู่ต่างจังหวัดเป็นผู้ใช้เงิน เมื่อบุตรหลานเหล่านั้นไม่มีรายได้ หรือมีรายได้น้อยก็ไม่ส่งเงินกลับมาชำระหนี้

3) ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.34 ที่ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดของสัญญากู้เงิน เนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาแพงเกษตรกรลูกค้านี้ค้างชำระไม่สามารถซื้อปัจจัยการผลิตที่จำเป็นมาบำรุงพืชผลการเกษตรได้ ทำให้ได้รับผลผลิตลดลง ทำให้มีรายได้น้อยลง

4) ราคาผลผลิตลดลง

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 ที่ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดของสัญญากู้เงิน เนื่องจากราคาผลผลิตลดลง ทำให้มีรายได้น้อยลง

5) ผลผลิตเสียหายจากภัยธรรมชาติ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 ที่ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดของสัญญากู้เงิน เนื่องจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ทำให้มีรายได้น้อยลง

6) ไม่มีที่ดินที่ทำกินเป็นของตนเองและครอบครัว

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.00 ที่ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดของสัญญากู้เงินเนื่องจากไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองฯ ต้องทำงานรับจ้าง ทำให้มีรายได้น้อยลง

7) ความผิดพลาดของพนักงาน ธ.ก.ส.

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.66 ที่ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดของสัญญากู้เงิน เนื่องจากความผิดพลาดของพนักงานธ.ก.ส. ไม่ได้อธิบายให้เกษตรกรลูกค้าหนี้ค้างชำระเข้าใจถึงระเบียบขั้นตอน ระยะเวลาของการชำระคืนหนี้เงินกู้ จึงเกิดปัญหาขึ้นมา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการวิจัยและเสนอแนะต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม สรุปในประเด็นลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ มูลค่าทางทรัพย์สิน เงินออมภาวะหนี้สิน ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ ความสามารถในการชำระหนี้ ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขา ป่าพะยอม ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยข้อมูลทัศนคติและข้อมูลปฐมภูมิ โดยข้อมูลทัศนคติเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีการจัดเก็บรวบรวมไว้แล้ว ในส่วนของข้อมูลปฐมภูมิ ได้จัดเก็บข้อมูลจากเกษตรกรในประเภทของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม ที่มีหนี้เงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท จำนวนตัวอย่าง 120 ราย โดยแยกเป็นเกษตรกรรายย่อยลูกค้าหนี้ปกติจำนวน 60 ราย และเป็นเกษตรกรรายย่อยลูกค้าหนี้ค้างชำระจำนวน 60 ราย โดยใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละตำบลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้สถิติ ไคสแควร์ (χ^2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 50.83 มีอายุเฉลี่ย 57.75 ปี มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.88 คน จัดอยู่ในระดับครอบครัวขนาดเล็กถึงปานกลาง เป็นครอบครัวเชิงเดี่ยว จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.95 คน และมีสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ ส่วนใหญ่อยู่ในวัยเด็กหรือกำลังศึกษาเฉลี่ยครัวเรือนละ 1.64 คน การเป็นสมาชิกกลุ่มการเงินในชุมชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของหมู่บ้านและกองทุนหมู่บ้าน เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 71.66 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง ค้าขาย เลี้ยงปศุสัตว์ ตามลำดับ มีการถือครองที่ดินสวนยางพาราเฉลี่ย 10.29 ไร่ต่อ

ครัวเรือน รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 222,200 บาทต่อปี ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุตรในครัวเรือนเฉลี่ย 80,160 บาทต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 78,483 บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายรวมในครัวเรือนเฉลี่ย 224,923 บาทต่อครัวเรือน มีมูลค่าทรัพย์สินรวมเฉลี่ย 894,700 บาทต่อครัวเรือน มีทรัพย์สินรวมมากกว่า 1,000,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.84

5.1.2 ภาวะหนี้สินของเกษตรกรรายย่อย

เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ส่วนใหญ่ที่มีการออมเงินจำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.33 จะเป็นเกษตรกรรายย่อยลูกค้านี้ปกติ โดยการฝากเงินที่ ธ.ก.ส. มีเงินออมโดยเฉลี่ย 32,303 บาทต่อครัวเรือน มีต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 66,485 บาทต่อครัวเรือน มีต้นเงินคงเป็นหนี้กับกองทุนการศึกษาเฉลี่ย 92,393 บาทต่อครัวเรือน มีต้นเงินคงเป็นหนี้รวมเฉลี่ย 105,259 บาทต่อครัวเรือน เกษตรกรมีต้นเงินคงเป็นหนี้รวมมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก โดยมีเกษตรกรที่มีต้นเงินคงเป็นหนี้รวมต่ำสุดจำนวน 25,000 บาท และมีต้นเงินคงเป็นหนี้รวมสูงสุดจำนวน 900,000 บาท

5.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย

1) ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มการเงินในชุมชน โดยทุกปัจจัยไม่มีผลต่อศักยภาพในการชำระหนี้เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยที่มีต่อผลความสามารถในการชำระหนี้ของ เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.01$ ได้แก่ รายจ่ายเพื่อการศึกษาของบุตร รายจ่ายรวม ต้นเงินคงเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. และหนี้สินรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ สุวรรณรัตน์ (2552) ในขณะที่ปัจจัย รายได้หลักจากอาชีพทำสวนยางพารา รายได้รวม รายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร รายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภค ทรัพย์สินรวม เงินออม ไม่มีผลต่อศักยภาพในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม

5.1.4 ปัญหา และอุปสรรคในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย

จากการวิจัยพบว่าปัญหา อุปสรรคในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยในส่วนที่เป็นลูกหนี้ปกติไม่พบปัญหา อุปสรรค แต่อย่างใด สำหรับในส่วนของเกษตรกรรายย่อยที่เป็นลูกหนี้ค้างชำระจำนวน 60 ราย พบว่าสาเหตุของปัญหา อุปสรรค คือ การมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรสูง จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.34 ใช้เงินกู้ยืมวัตถุประสงค์จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.00 ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.34 ราคาผลผลิตลดลงจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 ผลผลิตเสียหายจากภัยธรรมชาติจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 ไม่มีที่ดินที่ทำกินเป็นของตนเองและครอบครัว จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.00 ความผิดพลาดของพนักงาน ธ.ก.ส.จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.66

5.2 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแต่ละด้านดังนี้

5.2.1 ด้านธนาคาร พนักงาน

1) จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม มีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูงและมีภาระหนี้สินรวมในจำนวนที่มาก ธนาคารควรดำเนินการปรับเปลี่ยนให้ทายาทหรือบุคคลในครัวเรือนที่อยู่ในวัยแรงงานมาเป็นลูกค้าของธนาคารและในสภาพความเป็นจริงทายาทหรือบุคคลในครัวเรือน ก็เป็นผู้ใช้เงินกู้ที่แท้จริง

2) จากการศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการชำระหนี้ พบว่าเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง ธนาคารควรส่งเสริม และสนับสนุนให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือน ส่งเสริมแนะนำให้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

3) การให้เงินกู้แก่เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม พนักงานธนาคารควรให้เงินกู้ที่มีประสิทธิภาพ มีการติดตาม ตรวจสอบ แนะนำ กำกับ เป็นการให้เกษตรกรมีการใช้เงินกู้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้กับพนักงาน ธ.ก.ส.

4) ควรมีการแนะนำ กำกับ ให้เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม มีการชำระหนี้เงินกู้เป็นรายเดือนทุกๆ เดือน เพื่อแบ่งเบาภาระหนี้ค้างชำระ

5.2.2 ด้านเกษตรกร

1) เกษตรกรควรมีการออมเงิน เพื่อเป็นเงินทุนสำรองไว้ใช้มีความจำเป็นฉุกเฉินเกิดขึ้นในครัวเรือน

2) เกษตรกรควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภค และการก่อหนี้ ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่ไม่จำเป็น ใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนทางการเงินของครัวเรือน

3) เกษตรกรควรมีการวางแผนร่วมกันภายในครอบครัว ไม่ปล่อยให้ภาระหนี้สินเป็นของคนใดคนหนึ่ง ทุกๆ คนในครอบครัวต้องรับรู้และหาทางแก้ไขต่อไป

5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อจำกัดในการทำวิจัยครั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ย้ายที่ทำงานจาก ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม มาประจำที่สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดพัทลุง เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ทำให้มีปัญหาเรื่องเวลา ความสะดวก ความคล่องตัวในการเก็บข้อมูล ทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขาดความหลากหลายในข้อมูลบางประการ

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูฯ เนื่องจากแนวโน้มเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในหลายสาขา สมัครงายเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูฯ เพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งเกษตรกรกลุ่มนี้มีแนวโน้มและความตั้งใจที่จะไม่ชำระหนี้เงินกู้ที่มีกับ ธ.ก.ส. มากขึ้นทุกปี

บรรณานุกรม

- เกษม เอกทวีวัฒนเดช. 2546. ปัญหาและสาเหตุการเกิดหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้าธนาคาร
 . เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปัญหาพิเศษ.
 รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรรยารัตน์ ตระการศิรินนท์. 2540 ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ใน
 จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ .เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยพฤกษ์ สุดถวิล .2548.ปัญหาการชำระหนี้เชื่อการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอบางปะหัน
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัญหาพิเศษ.รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการ
 บริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทม พุทธวงศ์. 2538. ปัญหาการให้สินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ ในจังหวัดลำปาง
 วิทยานิพนธ์. เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทียนชัย เปรมปราคิน. 2548. ปัญหาและแนวทางแก้ไขการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเงินกู้
 ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กรณีศึกษา
 สาขา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
 สาขา เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ชนวรรณ พลวิชัย. 2552. ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรไทยกระเทือนระบบเศรษฐกิจรวมไทย.
 ศูนย์พยากรณ์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2550. คู่มือวิธีปฏิบัติงานสินเชื่อด้านเกษตรกร
 เล่ม 1 (การให้เงินกู้แก่เกษตรกร).
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2552ก. ระบบสารสนเทศเพื่อธุรกิจหลักสาขา.
 [ออนไลน์]URL: <http://diamond.it.baac.or.th/cdis/esm0000/default.asp> (สืบค้นวันที่ 1
 ตุลาคม 2552)
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2552ข. รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน ปี
 บัญชี 2551-2552.(1 เมษายน 2551 – 31 มีนาคม 2552)
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2552ค. พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตร
 และสหกรณ์ การเกษตร พ.ศ. 2509. แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7
- ธนาคารแห่งประเทศไทย . 2546. การตรวจสอบความเสี่ยงด้านเครดิต. [ออนไลน์]URL: [http://
 www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/PruReg_HB/RiskMgt_Manual/download/
 CreditRiskManual.pdf](http://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/PruReg_HB/RiskMgt_Manual/download/CreditRiskManual.pdf) (สืบค้นวันที่ 15 มิถุนายน 2552)
- บรรลพ พุดิกร ปรีชา สิทธิกรณไกร ชุมศรี พุ่มเล็ก ประชุมพร ศรียาภัยและชาติ เมลล์. 2546.

- ความต้องการสินเชื่อของครัวเรือนชนบท. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สนับสนุน
โดยสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประจักษ์ สุวรรณรัตน์, 2552. ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าสินเชื่อ
ธนาคารทหารไทย สาขาระโนด. สารานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ
ธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พีระพัฒน์ ดันตรัตนพงษ์, 2544. ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการปฏิบัติงานของธนาคาร
ออมสินสาขาตรัง จังหวัดตรัง. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะวิทยา
จัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มนตรี กัมภีรานนท์. 2545. หลักสูตรสังเคราะห์ชีวิตก้าวแรกของการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตเกษตรกร.
เพื่อการพัฒนาชนบทปี 2546, กรกฎาคม – กันยายน 2546 : 103-114.
- สาโรช อังสุมาลิน ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ วินัย อาจคงหาญ สมพร อิศวิลานนท์ นุศุล กรเย็นขงค์
ศรีนารถ ชาธรรมมา. 2551. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดหลักทรัพย์ค้ำประกันในการให้
สินเชื่อของ ธ.ก.ส. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร
และทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล. 2552. เอกสารประกอบการเรียนวิชาวิธีวิจัยทางธุรกิจเกษตร.
หลักสูตรปริญญาโทสาขาธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เอ็นนู ซื่อสุวรรณ .2544. “ธ.ก.ส.กับการเพิ่มศักยภาพและโอกาสของผู้ยากจนภายใต้ภารกิจและ
บทบาท ใหม่ในการพัฒนาชนบท” เอกสารการสัมมนาวิชาการประจำปี 2544 เรื่อง
ยุทธศาสตร์การจัด ปัญหาความจน วันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2544 จังหวัดชลบุรี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล		นายวิรัตน์ คงบุญ
วัน เดือน ปี เกิด		3 กุมภาพันธ์ 2507
การศึกษา	พ.ศ.2530	ปริญญาตรีเทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต (ทษบ.) คณะผลิตกรรมการเกษตร สาขาสุกร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ เชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	พ.ศ.2530	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านลามาเอะฮิเล อำเภอเรือเสาะ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส
	พ.ศ.2532	พนักงานสินเชื่อ 4 ช.ก.ส.หน่วยระแงะ สาขานราธิวาส
	พ.ศ.2534	พนักงานสินเชื่อ 4 ช.ก.ส.หน่วยปากพะยูน สาขาแม่ขีรี
	พ.ศ.2535	พนักงานสินเชื่อ 5 ช.ก.ส.หน่วยปากพะยูน สาขาแม่ขีรี
	พ.ศ.2537	พนักงานสินเชื่อ 6 ช.ก.ส.หน่วยจะนะ สาขานาทวี
	พ.ศ.2539	พนักงานสินเชื่อ 7 ช.ก.ส.หน่วยรัตภูมิ สาขาคูหา
	พ.ศ.2540	พนักงานสินเชื่อ 7 ช.ก.ส.หน่วยควนเนียง สาขาคูหา
	พ.ศ.2544	หัวหน้าหน่วย ช.ก.ส.อำเภอถ้ำพรรณรา สาขาจันดี
	พ.ศ.2545	หัวหน้าหน่วย ช.ก.ส.อำเภอละงู สาขาละงู
	พ.ศ.2547	หัวหน้าหน่วย ช.ก.ส.อำเภอควนกาหลง สาขาควนกาหลง
	พ.ศ.2548	หัวหน้าหน่วย ช.ก.ส.อำเภอลี้สิงหนคร สาขาสงขลา
	พ.ศ.2551	ผู้ช่วยผู้จัดการ ช.ก.ส. สาขาถลุง จังหวัดภูเก็ต
	พ.ศ.2552	ผู้ช่วยผู้จัดการ ช.ก.ส. สาขาป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง
	พ.ศ.2553	พนักงานส่งเสริมธุรกิจลูกค้าระดับ 9 สำนักงาน ช.ก.ส.จังหวัดพัทลุง